№ 5. WILNO, 1 MAJA 1934 R. ROK V

WILEŃSKI PRZEGLĄD PRAWNICZY

MIESIĘCZNIK

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Wilno, ul. Ad. Mickiewicza 49 m. 2.
Konto czekowe P. K. O. № 81.610.
Prenumerata roczna 10 zł., półroczna 5 zł., kwartalna 3 zł.
Cena numeru pojedyńczego 1 zł.

Prof. Dr. E. WAŚKOWSKI.

Kodeks Zobowiązań a 1 cz. X t. Zwodu Praw.

(Ciąg dalszy).

Część ogólna prawa zobowiązaniowego została w 1 cz. X t., jak już zaznaczyłem, upośledzona i sprowadza się zaledwie do kilku przepisów. W artykułach 1528 — 1530, 1545 — 1547 ustalona została zasada wolności umów; art. 1536—1539 mówią o tłumaczeniu i wykonaniu umów; art. 1540 i 1545 o dokonywaniu tranzakcyj w walucie rosyjskiej; art. 1543 i 1554 o przejściu zobowiązań na spadkobierców; art. 1548 stanowi, że odpowiedzialność solidarna kilku dłużników nie domniemywa się, a winna być zastrzeżona w umowie; art. 1549 poddaje zobowiązania 10-letniemu przedawnieniu; art. 1550 mówi o przerwie biegu przedawnienia przez wypełnienie części zobowiązania; wreszcie art. 1551 określa skutki niepodania do egzekucji umów oblatowanych w terminie rocznym, a rachunków, podpisanych przez dłużnika, w terminie półrocznym. Oto jest wszystko.

Nasuwa się pytanie, jakże radziła sobie praktyka sądodowa, nie znajdując w ustawie odpowiedzi na cały szereg kwestyj, które powstawały przy rozstrzyganiu poszczególnych spraw? Oczywista, musiała samodzielnie wypełniać luki i czyniła to w ten sposób, że uogólniała kazuistyczne przepisy, rozstrzygające zasadnicze kwestje w zastosowaniu do tej lub innej kategorji stosunków, wyciągała wnioski z zasady wolności umów i innych przepisów o charakterze ogólnikowym i wreszcie, gdy nie mogła znaleźć żadnego oparcia w ustawodawstwie, uciekała się do teorji prawa. Naprz., na podstawie art. 700—702, podług których sposoby nabycia praw winny opierać się na nieprzymuszonej zgodzie stron, oraz przepisów o omyłkach w testamencie (art. 1026) i podstępie przy kupnie (art. 1518) senat kasacyjny określił znaczenie błędu i podstę-

pu przy zawieraniu umów (orzecz. 1903 Nr. 106, Nr. 60 i in.); z artykułu 991, który mówi o testamentach, ukrywających darowiznę, i o darowiznach, zawierających pozporządzenie, wykonalne po śmierci darczyńcy, oraz z art. 2114, mówiącym o aktach składu, sporządzonych zamiast obligów, senat wyprowadził ogólną zasadę, że akty symulacyjne są nieważne, ukryte zaś pod niemi mają być oceniane podług swej natury prawnej (1905 Nr. 105, 1901 Nr. 45, 1891 Nr. 62 i inne); pojęcia warunku i terminu oraz ich znaczenie prawne, jak również warunki potrącenia zostały ustalone w drodze analizy tych pojęć z powołaniem się na literaturę (1912 Nr. 47, 1913 Nr. 46 i inne).

Przystąpimy teraz do rozpatrzenia pokolei przepisów Kodeksu i zestawienia ich z przepisami 1 cz. X t. oraz ustalonemi przez praktykę sądową tezami.

1. Po dwóch wstępnych artykułach, mających znaczenie czysto teoretyczne (o źródłach i istocie zobowiązań), następuje dział pierwszy, poświęcony zobowiązaniom podzielnym i niepodzielnym. Kodeks uzależnia podzielność lub niepodzielność zobowiązania od podzielności lub niepodzielności jego przedmiotu, t. j. tego świadczenia, do którego zobowiązał się dłużnik (art. 3), i stanowi, że jeżeli jest kilku dłużników, a świadczenie nie może być spełnione bez zmiany istoty i wartości, to dłużnicy odpowiadają solidarnie (art. 4). Wynika ten skutek z samego pojęcia niepodzielności zobowiązania i był ustalony przez praktykę senacką (orzecz. 1886 Nr. 24, 1884 Nr.78). Drugiej kwestji—jaka ma być sytuacja kilku *wierzycieli* w razie niepodzielności zobowiązania—senat nie miał sposobności rozstrzygać. Z istoty zaś niepodzielnego zobowiązania wynika, że żądać wykonania świadczenia mają prawo tylko wszyscy wierzyciele łącznie, jak i stanowią kodeksy niemiecki (§ 432) i austrjacki (§ 870). Nasz Kodeks, naśladując prawo zobowiązaniowe szwajcarskie (art. 70), rozstrzyga tę kwestję nieco inaczej: ustanawia solidarność również po stronie wierzycieli („każdy z wierzycieli może żądać wykonania zobowiązania"), lecz w odróżnieniu od prawa szwajcarskiego obowiązuje dłużnika „w razie zgłoszenia sprzeciwu chociażby przez jednego wierzyciela, świadczyć wszystkim wierzycielom łącznie albo złożyć przedmiot świadczenia do depozytu sądowego" (art. 5). Zresztą do zobowiązań niepodzielnych stosuje się przepisy o zobowiązaniach solidarnych, którym poświęcony jest następny dział Kodeksu.

2. Zobowiązanie solidarne, jak zostało ustalone w nauce, składa się z kilku zobowiązań, skierowanych ku jednemu celowi—zaspokojeniu wierzyciela względnie wierzycieli. Stąd wynika, że los każdego zobowiązania jest samodzielny i zależy od losu innych tylko o tyle, o ile tego wymaga wspólność ich celu. Kodeks przyjął i szczegółowo rozwinął tę koncepcję.

Na tem stanowisku stała i praktyka senacka (1875 Nr. 216, 1884 Nr. 78, 1885 Nr. 82 i in.), lecz nie wypowiedziała się w szeregu kwestyj, rozstrzygniętych obecnie przez Kodeks. Tak więc Kodeks stanowi, że każdy z dłużników może być zobowiązany w sposób odmienny (art. 10); że czynności i zaniechania jednego dłużnika, naprz., zwłoka, uznanie długu, mają skutek tylko względem niego (art. 13, 14); że wierzyciel może zwolnić z długu jednego z dłużników, lecz to nie wpływa na zobowiązania innych (art. 16 § 1, także orzecz. senatu 1884 Nr. 78); że dłużnik może zgłaszać przeciwko żądaniu wierzyciela zarzuty, wynikające z jego osobistego stosunku do wierzyciela (art. 17 § 1), lecz uwzględnienie ich przez sąd nie służy na korzyść spółdłużnikowi (art. 17 § 2 à contrario); że jednakowe znaczenie z wykonaniem zobowiązania ma, o ile nie zostało zastrzeżone przeciwnie, odnowienie (art. 16 § 2); że dłużnik może zgłaszać przeciwko żądaniu wierzyciela zarzuty, wynikające ze sposobu powstania lub treści zobowiązania (art. 17 § 1), i w tym wypadku wydany na jego korzyść wyrok sądu umarza zobowiązanie względem wszystkich spółdłużników (art. 17 § 2); że zwłoka wierzyciela względem jednego dłużnika ma skutek względem pozostałych (art. 16 § 3), jak również zwłoka dłużnika w stosunku do jednego z wierzycieli ma skutek względem innych (art. 19 § 1); że przerwa lub zawieszenie biegu przedawnienia w stosunku do jednego z dłużników nie ma skutku względem pozostałych dłużników (art. 15) i, odwrotnie, przerwa lub zawieszenie biegu przedawnienia w stosunku do jednego z wierzycieli służy również innym wierzycielom (art. 19).

3. Po zobowiązaniach solidarnych Kodeks reguluje zobowiązania przemienne (alternatywne). Prawie wszystkie przepisy (art. 22—28) wynikają z samego pojęcia zobowiązania przemiennego, jako zobowiązania, którego przedmiotem są dwa lub kilka świadczeń, wzajemnie wyłączających się przy wykonaniu. To też braku podobnych przepisów w I cz. X T. nie odczuwano dotychczas w praktyce sądowej. Tylko dwa przepisy Kodeksu odstępują od konsekwencji logicznej. Chodzi, po—1, o wypadek, kiedy jedno z dwóch świadczeń, stanowiących przedmiot zobowiązania, stało się niemożliwem z winy dłużnika, a drugie przypadkowo. Wypadałoby uznać, że dłużnik obowiązany jest uiścić wartość pierwszego świadczenia, lecz Kodeks na wzór kodeksu francuskiego obowiązuje dłużnika do uiszczenia wartości świadczenia, które stało się niemożliwem na ostatku (art. 26). Drugi wyjątek czyni art. 25: „jeżeli prawo wyboru służy kilku osobom, które nie mogą złożyć zgodnego oświadczenia, wyboru dokona sąd na żądanie jednej z nich". Tu spotykamy jeden z wypadków ingerencji sądu przy wykonaniu zobowiązań.

4. Tytuł drugi Kodeksu poświęcony jest kwestji powsta-

nia zobowiązań. Jako pierwsze źródło zobowiązań wymienia się oświadczenie woli, czyli, zgodnie z przyjętą w nauce terminologją, akt prawny. Pierwszym warunkiem ważności aktu prawnego jest zdolność do działania osoby sporządzającej akt. Lecz Kodeks nie rozstrzyga kwestji, kto i w jakiej mierze ma zdolność do działania, odsyłając do „przepisów, zawartych w prawie osobowem" (art. 32). W tej więc materji zachowują moc postanowienia kodeksów dzielnicowych, t. j. na Ziemiach Wschodnich art. 213 i nast. 1 cz. X t. Inne warunki ważności aktów prawnych Kodeks określa w formie negatywnej, stanowiąc, że nieważne są oświadczenia woli osoby, znajdującej się w stanie nieprzytomnym (art. 31) albo działającej bez zamiaru zobowiązania się (art. 33), lub pod wpływem błędu, podstępu albo przymusu (art. 37 i n.). Przepisy te są zgodne z obecną praktyką sądową i potwierdzają ustalone przez nią tezy co do znaczenia błędu (84 Nr. 28, 75 Nr. 858 i in.), podstępu (1901 Nr. 86, 1899 Nr. 60 i in.), przymusu (1901 Nr. 21), symulacji (1912 Nr. 33, 1891 Nr. 62 i in.). Tylko dwie zmiany istotne wnosi tu Kodeks:

1) wprowadza pojęcie wyzysku, czyli pokrzywdzenia, i 2) zmienia formę i termin zaczepienia aktów prawnych z powodu błędu, podstępu i t. d. Pojęcie pokrzywdzenia nie jest prawu rosyjskiemu znane nawet w tym ograniczonym zakresie, w jakim je stosują, na wzór prawa rzymskiego (laesio enormis), niektóre kodeksy zachodnie (franc., art. 1305 i n., 1674 i n. austr., §§ 934, 935). Teraz pojęcie to zostaje wprowadzone na wzór nowszych ustawodawstw (niem. § 138, prawo zobow. szwajc. art. 21, now. aust. z r. 1916) w stosunku do wszystkich aktów prawnych, zmierzających do wyzyskania „lekkomyślności, niedołęstwa, niedoświadczenia lub przymusowego położenia drugiej strony" w celu otrzymania korzyści, „rażąco wysokiej w porównaniu ze świadczeniem wzajemnem". Strona, w ten sposób pokrzywdzona, „może żądać zmniejszenia swego świadczenia albo zwiększenia świadczenia wzajemnego, a gdy jedno i drugie jest utrudnione, może uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli" (art. 42). Druga zmiana dotyczy zaczepienia aktów prawnych w wypadkach błędu, podstępu i t. d. I cz. X tomu o tem milczy, a podług ogólnych przepisów o dochodzeniu praw i o przedawnieniu zaczepienie może być uskutecznione w drodze wytoczenia powództwa w ciągu 10 lat. Kodeks zamiast terminu „zaczepienie" używa wyrazu „uchylenie się od skutków prawnych swego oświadczenia woli" i dopuszcza to uchylenie się przez proste oświadczenie o tem drugiej stronie na piśmie (art. 43 § 1) w ciągu jednego roku (art. 43 § 2). W tym samym terminie strona pokrzywdzona ma prawo dochodzić sądownie zmniejszenia własnego świadczenia lub zwiększenia świadczenia kontrahenta (art. 43 § 3).

5. W cz. 1 X t. niema ogólnych przepisów o warunku, terminie i zleceniu. Lukę tę po części wypełniła praktyka sądowa, opierając się na przepisach o warunkowych darowiznach i na teorji. Kodeks podaje w części ogólnej kilka przepisów o warunku, mianowicie ustala różnicę między warunkiem zawieszającym i rozwiązującym (art. 46 § 1: tak i orz. 1879 Nr. 27); odmawia ziszczeniu się warunku mocy wstecznej (art 46 § 2); uznaje jednak za nieważne dokonane rozporządzenia prawem warunkowem, jeżeli warunek się ziści (art. 47 § 1); daje prawo warunkowo uprawnionemu przedsiębrania środków, potrzebnych do zachowania jego prawa (art. 47 § 2); ustala fikcję ziszczenia się warunku w razie, gdy strona zainteresowana w jego nieziszczeniu się udaremniła wbrew wymogom dobrej wiary jego nastąpienie (art. 48 § 1) i odwrotnie, uznaje że warunek nie ziścił się, jeżeli strona zainteresowana wbrew wymogom dobrej wiary spowodowała jego ziszczenie się (art. 48 § 2), oraz określa znaczenie warunków niemożliwych fizycznie lub prawnie (art. 49, tak i orz. 1879 Nr. 223, 1910 Nr. 13, 1906 Nr. 38).

6. Kodeks zawiera dość dużo artykułów o umowach w ogólności (art. 50 — 73), przyczem rozstrzyga kwestje, czasem bardzo ważne, a w 1 cz. X tomu nieprzewidziane i przez praktykę senacką niewyjaśnione, albo zmienia lub uzupełnia prawo obowiązujące. Naprz., dotychczas było uznawane, że umowa, zawarta z osobą pozbawioną zdolności do działania lub posiadającą zdolność ograniczoną, nie może być zaczepiana przez zdolnego do działań kontrahenta (79 Nr. 118). Kodeks sankcjonuje tę tezę, lecz daje prawo kontrahentowi wyznaczyć zastępcy ustawowemu osoby niezdolnej do działania (opiekunowi, kuratorowi) termin do potwierdzenia umowy z tem, że w razie niepotwierdzenia umowa się rozwiąże (art. 53).

7. W związku z przytoczonym przed chwilą przepisem stoi następny, też dotyczący osób niezdolnych do działania i polegający na tem, że jeżeli taka osoba ukryła podstępnie swoją niezdolność, to obowiązana jest wynagrodzić szkodę, którą poniesie kontrahent przez unieważnienie umowy, z nią zawartej (art. 54).

8. Istotne odchylenie od zasady autonomji jednostek zawierają artykuły 61 i 62. Aczkolwiek Kodeks uznaje zgodnie z praktyką sądową, że umowa ma być uważana za zawartą dopiero wtedy, gdy strony wyraziły swoją zgodę co do wszystkich warunków (art. 61 § 1, tak i orz. 1871 Nr. 1220, 1888 Nr. 20), lecz jednocześnie stanowi, że gdy strony zgodziły się co do wszystkich istotnych warunków umowy, to szczegóły może określić sąd na podstawie przepisów ustawy, zwyczaju lub słuszności“ (art. 61 § 2).

9. Drugie odchylenie dotyczy umów przedwstępnych (pacta de contrahendo). 1 cz. X t. reguluje tylko przyrzecze-

nie sprzedaży i zadatek. Praktyka zaś senacka uznała, że tego rodzaju umowy są dopuszczalne, lecz że niewykonanie ich uzasadnia tylko żądanie odszkodowania, gdyż nie można nikogo zmusić do zawarcia umowy (1869 Nr. 505, 1874 Nr. 880, 1876 Nr. 197). Kodeks, potwierdzając tę zasadę (art. 62 § 4), jednakże dopuszcza przymusowe zawarcie umowy: jeżeli umowa przedwstępna zawarta była w formie pisemnej i czyni zadość warunkom, potrzebnym do ważności umowy przyrzeczonej, to sąd wyznacza, na wniosek jednej ze stron, termin do zawarcia umowy z tem, że po upływie tego terminu umowa będzie uważana za zawartą na warunkach, określonych przez umowę przedwstępną (art. 62 § 3). Żądać zawarcia umowy w drodze sądowej można w ciągu roku od terminu, wyznaczonego w umowie przedwstępnej do zawarcia umowy przyrzeczonej (art. 62 § 5).

10. Umowy między nieobecnymi pominięte są w 1 cz. X t. milczeniem. Senat, wychodząc z założenia, że umowa jest wynikiem zgody stron, uznał, że umowa między nieobecnymi zostaje zawarta w chwili otrzymania przez oferenta odpowiedzi na ofertę (1895 Nr. 66). Kodeks stoi na takiem samem stanowisku (art. 70), czyniąc wyjątek dla wypadków, gdy z treści oferty lub zwyczaju wynika, że zawiadomienie o przyjęciu jest niepotrzebne (art. 68). Prócz tego, Kodeks stanowi, że oferent winien zaczekać na odpowiedź w ciągu czasu, potrzebnego normalnie do jej otrzymania (art. 63 § 2), a w razie jej opóźnienia oferent winien zawiadomić kontrahenta, że odwołuje swoją ofertę, o ile nie chce, żeby umowa była uważana za zawartą (art. 64).

11. Kodeks porusza też kwestję znaczenia regulaminów, wydawanych przez jednego z kontrahentów; regulamin taki obowiązuje drugą stronę, po — 1, jeżeli został jej wręczony przy zawarciu umowy i, po—2, jeżeli posługiwanie się regulaminami odpowiada prawu zwyczajowemu i strona miała możność z łatwością zapoznać się z treścią regulaminu (art. 71 § 1), a gdy został on wydany po zawarciu umowy, strona może wypowiedzieć umowę (art. 71 § 2). Regulamin, oczywista, nie może być sprzeczny z umową (art. 71 § 3, tak i orzecz. S. N. 1930 Nr. 64).

12. Znaczenie prawne różnego rodzaju ogłoszeń o towarach, cenników, prospektów i t. d. może mieć czasem znaczenie oferty, czasem zaproszenia do rozpoczęcia pertraktacyj. Kodeks ustanawia domniemanie na rzecz zwykłego zaproszenia (art. 78 § 1), lecz nadaje takiemu zaproszeniu znaczenie wiążące: uchylenie się od zawarcia umowy bez słusznego powodu obowiązuje zapraszającego do wynagrodzenia szkody, którą poniósł przez to kontrahent (art. 73 § 2).

13. W 1 cz. X tomu niema ogólnych przepisów o zadatku, jest tu natomiast kilka przepisów kazuistycznych, które

określają znaczenie zadatku niejednakowo, nadając mu czasem charakter zabezpieczenia dwustronnego, zastępującego wynagrodzenie szkody w razie niewykonania zobowiązania (art. 1688, oraz orzecz. 1892 Nr. 12), czasem—zabezpieczenia jednostronnego, nie wykluczającego odszkodowania (art. 1518, orz. 1888 Nr. 33, 1904 Nr. 28). Kodeks ustanawia domniemanie dwustronnego zabezpieczenia (art. 74 § 2), zastępującego odszkodowanie (art. 74 § 1), jednocześnie zaś nadaje zadatkowi znaczenie odstępnego, gdyż upoważnia kontrahenta „bądź dochodzić wykonania umowy, bądź od umowy odstąpić i chociażby żadna szkoda nie nastąpiła, otrzymany zadatek zatrzymać, a jeżeli sama go dała, domagać się sumy dwukrotnie wyższej" (art. 74 § 1, 81). Niewykonanie umowy z winy obu stron albo bez winy żadnej skutkuje tylko zwrot zadatku (art. 75 § 2, tak i art. 1689 cz. 1 t. X).

14. O prawie odstąpienia od umowy 1 cz. X t. nie wspomina, lecz z zasady wolności umów, wynika, że strony mogą przy zawarciu umowy zastrzec sobie prawo odstąpienia od niej bądź bez wynagrodzenia, bądź za zapłatą odstępnego, t.j. pewnej sumy pieniężnej (art. 80). O zamiarze odstąpienia strona winna zawiadomić kontrahenta, przyczem jeżeli wartość przedmiotu umowy przenosi tysiąc złotych, zawiadomienie powinno być dokonane w formie pisemnej (art. 77), a jeżeli nie był oznaczony w umowie termin do odstąpienia, kontrahent może wyznaczyć go (art. 76 § 2). W razie odstąpienia przywraca się stan poprzedni (art. 78).

15. Kara wadjalna, podług 1 cz. X t. nie wyklucza roszczenia o odszkodowanie i nie może być przez sąd zmiejszona (art. 1583, 1585, orz. 1903 Nr. 71 1894 Nr. 74 i in.). Kodeks stoi na odmiennem stanowisku: uznaje karę umowną za zgóry określone odszkodowanie na wypadek niewykonania albo nienależytego wykonania zobowiązania (art. 82, 83 § 2), wobec czego zamiast terminu „kara wadjalna" używa wyrazu „odszkodowanie umowne" i nadaje sądowi prawo zmniejszania jego wysokości, o ile jest „rażąco wygórowane, albo gdy umowa została częściowo wykonana", albo „gdy wierzyciel nie poniósł żadnej szkody lub poniósł szkodę nieznaczną" (art. 85 § 1). Przytem dłużnik nie może nawet zgóry zrzec się prawa żądać takiego zmniejszenia (art. 85 § 2). Z drugiej strony jednak, Kodeks nie wymaga od wierzyciela dowodu, że poniósł szkodę wskutek niewykonania zobowiązania przez dłużnika (art. 84 § 1) i pozwala wierzycielowi żądać na zasadach ogólnych wynagrodzenia szkody, przewyższającej karę wadjalną, pod warunkiem zrzeczenia się umówionego odszkodowania (art. 84 § 2).

16. 1 cz. X tomu zawiera kilka przepisów o odsetkach w zastosowaniu do umowy pożyczki, mianowicie pozwala pobierać odsetki za korzystanie z pożyczonego kapitału i okreś-

lać ich wysokość za wzajemną zgodą (art. 2020), a na wypadek nieokreślenia ustanawia t. zw. procent prawny (art. 2021), a gdy umówiony procent przewyższa procent prawny, daje dłużnikowi prawo zwrócić pożyczony kapitał przed terminem, lecz nie wcześniej, niż po upływie sześciu miesięcy od dnia zaciągnięcia pożyczki i po pisemnem wypowiedzeniu przynajmniej na trzy miesiące zgóry (art. 2023). Kodeks uogólnia te przepisy, rozciągając je na wszelkie długi pieniężne (art. 86) i dopuszcza wypowiedzenie w terminie sześciomiesięcznym, „jeżeli umówiona stopa procentowa przenosi o dwie jednostki każdorazową stopę odsetek ustawowych, a wierzyciel nie zgodzi się na obniżenie odsetek do powyższej wysokości" (art. 490 § 1). Ponadto Kodeks dodaje jeszcze kilka przepisów, nie mających odpowiedników w I cz. X tomu. Jeden dotyczy terminu uiszczenia odsetek: z reguły mają być płacone zdołu (art. 87, tak i orz. 1882 Nr. 32), mianowicie co pół roku, a jeżeli umowa zawarta była na krótszy okres czasu, to jednocześnie z zapłatą kapitału (art. 87). Dwa inne przepisy czynią wyjątek z zasady niesłusznego zbogacenia: 1) dłużnik, który dobrowolnie zapłacił nienależące odsetki, nie może żądać ani ich zwrotu, ani zarachowania na poczet długu (art. 88), i 2) dłużnik, po spłaceniu długu, nie może żądać zwrotu nadpłaconych zgóry odsetek (art. 89).

17. 1 cz. X tomu nie przewiduje umów na rzecz osób trzecich, lecz z zasady wolności umów wynika, że takie umowy są dopuszczalne, że osoba trzecia nabywa prawo żądać spełnienia świadczenia bezpośrednio od dłużnika, a jeżeli oświadczy, że chce otrzymać zastrzeżone na jej korzyść świadczenie, to staje się uczestnikiem umowy, która już nie może być rozwiązana bez jej zgody (1877 Nr. 372, 78 Nr. 257). Kodeks zawiera identyczny przepis (art. 92 § § 1, 2), dodając, że dłużnik ma prawo zgłaszać wynikające z umowy zarzuty także i przeciw osobie trzeciej (art. 92 § 3).

18. Postanowienia Kodeksu o przedstawicielstwie (art. 93 i n.) wnoszą niektóre doniosłe zmiany w prawie obowiązującem. Tak więc pełnomocnictwo może być wydane osobie, ograniczonej w zdolności do działania (art. 97 § 1), a ograniczenie, które nastąpiło po udzieleniu pełnomocnictwa, nie wpływa na jego ważność, jeżeli mocodawca wiedział o tem i nie odwołał pełnomocnictwa (art. 97 § 2). Forma pełnomocnictwa jest dowolna, lecz 1) gdy do ważności aktu prawnego, który ma sporządzić pełnomocnik, potrzebna jest szczegółowa forma, to i pełnomocnictwo winno być udzielone w takiej samej formie (art. 96 § 2), i 2) pełnomocnictwo ogólne zawsze ma być pisemne (art. 96 § 1). Pełnomocnictwo ogólne upoważnia do dokonania czynności zwykłego zarządu i nie obejmuje aktów rozporządzania, zbywania i obciążania nieruchomości, zaciągania pożyczek, czynienia darowizn, przyj-

mowania lub zrzeczenia się spadków, zawierania ugód, wytaczania powództw, sporządzania zapisów na sąd polubowny (art. 95 § 1). Umowa, zawarta w imieniu osoby trzeciej bez jej upoważnienia, jest nieważna, o ile nie zostanie potwierdzona przez tę osobę w terminie, wyznaczonym przez kontrahenta (art. 101 § § 1 i 2). W razie braku potwierdzenia, samozwańczy przedstawiciel obowiązany jest do wynadrodzenia szkody, „jaką poniosła strona przeciwna przez to, że zawarła z nim umowę w zaufaniu do istnienia pełnomocnictwa" (art. 101 § 3). Jeżeli pełnomocnictwo zostało wydane kilku pełnomocnikom, domniemywa się, że każdy może działać samodzielnie (art. 102 § 2 contra: 1883 N. 94, 1884 N 88).

19. 1 cz. X tomu nie wspomina o przyrzeczeniu publicznem, jako o jednem z możliwych źródeł zobowiązań. Przeto senat przyznawał moc obowiązującą publicznemu przyrzeczeniu nagrody tylko dlatego, że, będąc przyjęte przez inną osobę, stanowi umowę (1871 Nr. 114, 1912 Nr. 105). Kodeks uznaje przyrzeczenie publiczne za osobne, samodzielne źródło zobowiązań (art. 104 § 1) i stanowi, że przyrzekający może oznaczyć termin do wykonania czynności, za które przyrzeka się nagrodę (o ile chodzi o nagrodę konkursową za najlepsze dzieło, termin musi być oznaczony) i w takim wypadku nie może odwołać przyrzeczenia przed upływem tego terminu (art. 104 § 2); odwołanie winno nastąpić w taki sam sposób, w jaki było uczynione przyrzeczenie (art. 104 § 3). Jeżeli czynność, za którą została wyznaczona nagroda, wykonało wspólnie kilka osób, nagrodę „w razie sporu odpowiednio podzieli sąd" (art. 105 § 3). Prawo własności względnie prawo autorskie do dzieła, za które otrzymano nagrodę, przechodzi na przyrzekającego tylko wtedy, gdy to było zastrzeżone w ogłoszeniu (art. 106 § 2).

20. W kwestji wykładni aktów prawnych Kodeks dokonał radykalnej zmiany w prawie obowiązującem. 1 cz. X tomu nakazuje tłumaczyć umowy według ich brzmienia słownego (art. 1538) i tylko w wypadkach, gdy „brzmienie słowne budzi poważne wątpliwości", „podług zamiaru i dobrej woli stron", określając „przynależytości przedmiotu umowy na mocy zwyczaju, o ile zresztą nie są określone przez ustawę" (art. 1539). Kodeks, przeciwnie, nakazuje uwzględniać raczej „wspólny zamiar stron i cel umowy", aniżeli „dosłowne znaczenie wyrazów" (art. 108), i tłumaczyć oświadczenia woli tak, jak wymagają „dobra wiara i zwyczaje uczciwego obrotu" (art. 107).

21. Przepisy Kodeksu o formie aktów prawnych nie odbiegają od zasad prawa obowiązującego. Zachowanie pewnej formy wymagane jest tylko w wypadkach, specjalnie wymienionych, w ustawach (art. 109 § 1, tak i orzecz. 1888 N 37); niezachowanie formy pisemnej, wymaganej przez ustawę lub

umowę, bez zagrożenia nieważnością, skutkuje tylko niedopuszczalność dowodu ze świadków bez zgody obu stron (art. 110, tak i orzecz. 1868 Nr. 708, 1877 N 272 i in.); rozwiązanie lub zmiana umowy pisemnej może nastąpić również tylko na piśmie (art. 111, tak i orzecz. 1880 Nr. 196, 1912 Nr. 1). Ważną zmianę wprowadza Kodeks co do aktów analfabetów, rozróżniając osoby, nie umiejące czytać, i osoby, umiejące czytać, lecz nie umiejące pisać: pierwsze mogą sporządzać akty prawne wyłącznie w formie notarjalnej (art. 112), drugie również w formie prywatnej z tem, żeby zamiast nich akty podpisywały inne osoby z uwierzytelnieniem podpisu przez notarjusza lub władzę gminną (art. 113).

Przegląd ustawodawstwa.

Kolejowe pasy ochronne.

Dz. U. Rz. P. Nr. 28 poz. 220. *Ustawa z 13 marca 1934 r. o oddaleniu budowli, składów, zadrzewienia i robót ziemnych od linij kolejowych, o pasach ochronnych przeciwpożarowych i zasłonach odśnieżnych.*

Ustawa ta, która zawiera 14 artykułów i wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia, reguluje całokształt zagadnień wymienionych w tytule, uchylając wszystkie dotychczasowe przepisy wydane w przedmiotach, unormowanych tą ustawą. W szczególności uchyla ona 1) art. 153 ogólnej ustawy z 1906 roku o rosyjskich kolejach żalaznych i załączone doń przepisy o budowlach, składach. robotach ziemnych i zadrzewieniu w pobliżu linij dróg żelaznych wraz z późniejszemi zmianami; 2) art. 1 p. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 30/X 30 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 76 poz. 549) co do wydawania przez Ministra Komunikacji przepisów o oddaleniu od terytorjum kolejowego budynków i składów materjałów oraz o szerokości pasa ogniochronnego.

Protest weksli przez pocztę.

Dz. U. Rz. P. Nr. 28, poz. 221. *Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Poczt i Telegrafów o protestowaniu weksli przez urzędy i agencje pocztowe.*

Rozporządzenie to zostało wydane na podstawię art. 110 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 14/XI.24 r. o prawie wekslowem (Dz. U. Rz. P. Nr. 100 poz. 926) i art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 19/I 27 r. w sprawie ustanowienia urzędu Ministra Poczt i Telegrafów (Dz. U. Rz. P. Nr. 5 poz. 26).

W myśl tego rozporządzenia urzędy i agencje pocztowe protestują weksle nie przewyższające 2000 złotych. Minister

Poczt i Telegrafów może zarządzeniem, ogłoszonem w „Monitorze Polskim", zezwolić poszczególnym urzędom pocztowym na sporządzanie protestów powyżej 2000 złotych. Art. 2 rozporządzenia wylicza wypadki, w których urzędy i agencje pocztowe nie mogą sporządzać protestów weksli.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 31 marca, równocześnie traci moc rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w tym samym przedmiocie z 7/III. 31 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 29 poz. 199).

Majątki rodowe.

Dz. U. Rz. P. Nr. 29, poz. 236. *Ustawa z 13/III 1934 r. o zmianie niektórych przepisów o majątkach rodowych w województwach wschodnich.*

Ustawa niniejsza, która wchodzi w życie 23 kwietnia stanowi, że na obszarze, na którym obowiązuje cz. I T. X. Zwodu Praw uchyla się wszelkie ograniczenia w rozporządzaniu majątkami z tytułu ich charakteru rodowego, tam gdzie te ograniczenia nie są jeszcze uchylone. Jednocześnie uchyla się przepisy o wykupie majątków rodowych na całym obszarze gdzie obowiązuje cz. 1 T. X Zwodu Praw.

Zaległe składki ubezpieczeniowe.

Dz. U. Rz. P. Nr. 29, poz. 237. *Ustawa z 15/III. 34 r. o ułatwieniu spłaty zaległych składek i opłat na rzecz instytucji ubezpieczeń społecznych.*

Ułatwienia dotyczą zaległych składek, których termin płatności upłynął przed 1 lipca 1932 r.; co do gospodarstw rolnych i leśnych ubezpieczalnie społeczne udzielą tych samych ulg w spłacie zaległych składek i opłat ubezpieczeniowych, których termin płatności upłynął w okresie czasu od 1 lipca 1932 do 1 listopada 1933 r. Ustawa w 10 artykułach mówi o umorzeniu oraz obniżeniu odsetek za zwłokę i kar za zwłokę; rozłożeniu na raty do 10 lat lub do 3 lat spłaty zaległych składek, pozatem o upoważnieniu instytucyj ubezpieczeń społecznych przez Ministra Opieki Społecznej do umorzenia w całości lub części w niektórych wypadkach samych zaległości.

Opłaty stemplowe od spółek.

Dz. U. Rz. P. Nr. 29, poz. 238 *Ustawa z 15/III. 34 roku w sprawie opłat stemplowych od spółek.*

Opłaty stemplowe przewidziane w art. 102, 103, 105, 109 i 110 ustawy z 1/VII. 26 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. Rz. P. Nr. 41 poz. 413) będą pobierane w wysokości 1%, o ile staną się wymagalne w czasie od wejścia w życie ustawy niniejszej (t. j. od 9/IV. r. b.) do końca 1935 roku.

Ochrona przyrody.

Dz. U. Rz. P. Nr. 31, poz. 274. *Ustawa z 10/III. 34 roku*

o ochronie przyrody. Ustawa niniejsza wchodzi w życie w dniu 13 maja r. b. i w 34 artykułach wyszczególnia na czem polega ochrona przyrody oraz ustanawia i określa kompetencję organów, wydających zarządzenia w zakresie tej ustawy.

Zagraniczne spółki z ogr. odp.

Dz. U. Rz. P. Nr. 31 poz. 281. *Rozporządzenie Rady Ministrów z 28.III. 34 r. o warunkach dopuszczania zagranicznych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością do działalności na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.*

Rozporządzenie to zostało wydane na podstawie art. 4 ust. 2 prawa o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością z 27.X. 33 r. (Dz. U. R. P. Nr. 82 poz. 602).

Zagranicznym spółkom z ograniczoną odpowiedzialnością udziela zezwoleń na działalność na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej Minister Przemysłu i Handlu, jednak takim spółkom trudniącym się czynnościami bankowemi oraz ubezpieczeniowemi nie może być wydane zezwolenie. Następne rozporządzenie w 18 paragrafach określa tryb wydawania przewidzianych zezwoleń, cofania tych zezwoleń oraz ich wykonania.

Moratorjum mieszkaniowe.

Dz. U. Rz. P. Nr. 32, poz. 287. *Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 13/IV. 34 r. o zmianie moratorjum mieszkaniowego dla bezrobotnych.* Termin do którego bezrobotni nie mogą być eksmitowani ustala się na rok 1934 na dzień 31 października.

Orzecznictwo cywilne

Art. 1 u. p. c.

Właściwość sądów lub instancyj administracyjnych określa się jedynie charakterem roszczenia to jest okolicznością, czy źródłem roszczenia jest cywilno czy też publiczno-prawny stosunek między stronami.

(Orzeczenie Izby I S. N. z dn. 5 grudnia 1933 r. w sprawie Nr. I C 2230 32 r.).

U z a s a d n i e n i e:

W skardze powodowej J. S. domagał się od Skarbu Państwa odszkodowania za zarekwirowanie u niego podczas działań wojennych dla potrzeb wojskowych jednej szafy drewnianej i jednej kasy ogniotrwałej;

Sąd Okręgowy w Wilnie postępowanie z art. 1 u. p. c. umorzył ze względu na to, iż roszczenie powyższe nie może być dochodzone w drodze sądowej, Sąd zaś Apelacyjny decyzję powyższą zatwierdził;

w skardze kasacyjnej powód wywodzi, iż w przypadku jedynie Sąd może rozstrzygnąć spór o wynagrodzenie wyrządzonych szkód, albowiem przewidziane w ustawie z dnia 10 maja 1919 komisje, które miały być powołane do stwierdzenia i określenia wysokości szkód wojskowych oraz ustalenia świadczeń, nie zostały utworzone, wobec tego i w myśl art. 98 ustawy konstytucyjnej spór o wynagrodzenie za wspomniane straty Sąd obowiązany przyjąć pod swoje rozpoznanie;

kwestja właściwości sądów lub instancyj administracyjnych do rozpoznania sporów określa się jedynie charakterem roszczenia, to jest okolicznością, czy źródłem roszczenia jest cywilno czy też publiczno-prawny stosunek między stronami, żadne inne względy na zmodyfikowanie powyższej zasady wpływu mieć nie mogą;

skoro stosunek, z którego wynika pretensja powoda, miał charakter publiczno-prawny (por. orz. S. N. 27 — 149), to już okoliczność istnienia tych lub innych administracyjnych organów do rozstrzygnięcia powstałego sporu była w kwestji zastosowania art. 1 u. p. c. obojętna i Sąd słusznie ją pominął;

nie przyjmując pod swe rozpoznanie sporu, który ustawą (art. 1 u. p. c.) wyłączony jest z pod jego jurysdykcji, Sąd wbrew twierdzeniu skarżącego nie naruszył żadnego przepisu ustawy konstytucyjnej.

Uwaga: art. 1 u. p. c. odpowiada art 2 K. P. C.

Art. 893, 895 i 1273 u. p. c.

„*Wyrok sądu obcego państwa, nieulegający dla braku konwencji wykonaniu w Polsce, nie ma powagi rzeczy osądzonej*".

(Orzeczenie Izby I S. N. z d. 1 grudnia 1933 r. w sprawie I C 2140 — 1932 r.).

U z a s a d n i e n i e :

Z powództwa, wytoczonego w trybie art. 161[11] u. p. c. przez dłużnika J. N. przeciwko wierzycielce, firmie Z. Sąd Apelacyjny zaskarżonym wyrokiem uchylił nadaną przez sędziego Sądu Okręgowego w Wilnie wekslowi ciągnionemu klauzulę egzekucyjną przeciwko powodowi na rzecz pozwanej firmy, wychodząc z założenia: 1) że objęte wekslem roszczenie było przedmiotem rozpoznania sądu niemieckiego w Tylży i zostało już zasądzone pozwanej firmie, wobec czego ponowne wszczęcie postępowania sądowego o to samo roszczenie nie jest dopuszczalne i 2) że nadto stosownie do warunków umowy, z której roszczenie wynikło, strony spór o to roszczenie poddały sądowi w Tylży jako sądowi prorogowanemu,

w skardze kasacyjnej pozwana firma wnosi o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego z powodu naruszenia art. 1, 161[11], 711, 774, 777, 895 i 1273 u. p. c.

z mocy art. 893 u. p. c. wydany przez sąd wyrok obo-

wiązuje strony, uczestniczące w procesie, oraz inne sądy, wskutek czego strona, przeciwko której wszczęte zostało ponowne postępowanie sądowe o to samo roszczenie na tychże podstawach (art. 895 u. p. c.), może skutecznie zgłosić zarzut, iż spór został już rozstrzygnięty, i sprzeciwić się powtórnemu jego rozpoznaniu;

zasada ta ma bezwzględne zastosowanie do wyroków, wydanych przez sądy polskie, natomiast do wyroku, wydanego przez sąd państwa obcego, może być zastosowana o tyle tylko, o ile z tem państwem zawarta została odpowiednia konwencja w przedmiocie mocy obowiązującej i wykonalności wyroków sądów tego państwa na terytorjum Polski (art. 1273 u. p. c.), jeżeli zaś konwencja taka nie jest zawarta, wyrok Sądu państwa obcego nie ma w Polsce znaczenia wyroku i nie ulega przymusowemu wykonaniu przez organy władzy polskiej;

wobec tego stronie, która uzyskała przeciwko swemu dłużnikowi wyrok sądu państwa obcego, nie ulegający dla braku konwencji wykonaniu w Polsce, a chce egzekwować swoje roszczenie w Polsce, nie pozostaje inna droga, jak tylko wszczęcie postępowania sądowego trybem przepisanym w sądzie właściwym w Polsce, stronie zaś drugiej nie służy w tych warunkach zarzut powagi rzeczy osądzonej, wyrok bowiem sądu obcego tej powagi nie ma;

nie zmienia sytuacji prawnej okoliczność, iż umowa stron wyznacza sąd obcego państwa, jako sąd prorogowany, albowiem taki warunek umowy, gdy egzekucja roszczenia ma nastąpić w Polsce, nie może być uznany za wiążący, prowadziłoby to bowiem do pozbawienia wierzyciela możności dochodzenia długu z majątku, należącego do dłużnika, a znajdującego się w Polsce, co pozostawałoby w sprzeczności z ustanowionym w Polsce porządkiem pnblicznym, a w szczególności z przepisami art. 693 i 1528 ustawy cyw. (t. X. cz. I. Zw. Pr.);

przeto Sąd Apelacyjny, odmawiając pozwanej firmie prawa dochodzenia wierzytelności przed Sądem w Polsce z przyczyn, przytoczonych w zaskarżonym wyroku, czyli z założeń, sprzecznych z wyżej powołanemi zasadami, dopuścił się błędnej wykładni art. 893 u. p. c.

Uwaga: przepisy art. art. 893 i 895 u. p. c. odpowiadają w art. art. 381 i 382 k. p. c. art. 1273 u. p. c.—obowiązuje zgodnie z p. 3 § 1 art. XVII przep. wpr. k. p. c.

Art. 447 k. p. c.

Do spraw rozpoznanych pod rządem U.P.C. stosują się przepisy K.P.C. o wznowieniu postępowania — ale przepisy U.P.C. o uchyleniu wyroku w drodze restytucji.

(Postanowienie Izby I Sądu Najwyższego z 23 lutego 1934 r. w spr. C I 260/34 r.).

Wyciąg z dziennika posiedzenia niejawnego:

Z uwagi, iż podanie o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w drodze restytucji wpłynęło 30 grudnia 1933 r., czyli po wejściu w życie k. p. c. i jako odpowiadające treścią skardze o wznowienie postępowania ulega rozpoznaniu Sądu, który ostatnio orzekał co do istoty sprawy, a więc Sądu Apelacyjnego (art. 447 k. p. c. i art. XLII przep. wprow. k. p. c.), podanie jako skargę o wznowienie przekazać Sądowi Apelacyjnemu w Wilnie według właściwości.

Tezy z orzeczeń Izby I Sądu Najwyższego.

Art. 1184 ust. 5 i art. 1266 t. X cz. I Zw. Pr.

Art. 1266 t. X cz. I Zw. Pr. ma zastosowanie i do spadków włościańskich, ponieważ art. 1184 ust. 5 cytowanego prawa czyni wyłom tylko co do trybu dziedziczenia, nie zaś co do zrzeczenia się spadku.

(Z dn. 14.XI.1933 r. w spr. I. C. 2099/32).

Art. 1679 i nast. t. X. cz. I Zw. Pr.

Prawo sprzedawcy domu do żądania eksmisji nabywcy, o ile umowa kupna — sprzedaży między stronami do skutku nie doszła, jest niezależne od zwrotu przez sprzedawcę podwójnego zadatku.

(Z dn. 21.XI.1933 r. w spr. C. I. 626/33).

Art. 75 prawa wekslowego.

Skarga o niesłuszne zbogacenie jest dopuszczalna tylko z weksli w rozumieniu prawa wekslowego nie zaś z innych obligów, gdyż w stosunku do tych ostatnich nie został ustanowiony ani obowiązek protestu, którego brak skutkowałby wygaśnięcie obowiązku uiszczenia długu, ani skrócony termin przedawnienia, ani też możność dochodzenia należności z tytułu niesłusznego zbogacenia się po upływie ogólnego przedawnienia.

(Z dn. 18/24.X.1933 r. w spr. I. C. 1568/32).

*Art. 38 u hip. 1818 r.**)

Przyłączenie nieruchomości nie może szkodzić prawom na niej zabezpieczonym i nie rozszerza również praw osób, mających zabezpieczenie na nieruchomości, do której przyłączenie nastąpiło.

(Z dn. 7.XII.1933 r. w spr. C. I. 332/33).

*Art. 115 u. hip. 1818 r.**).

Automatyczne rozciągnięcie obciążenia na nieruchomość, która imiennie nie była w trybie przepisanym temu obciążeniu

---

*) Orzeczenie ma zastosowanie na Ziemiach Wschodnich wobec analogicznego brzmienia przepisu ustawy hipotecznej.

poddana, jest sprzeczne z zasadą szczegółowości hipoteki.

(Z dn. 7.XII.1933 r. w spr. C. I. 332/33).

Art. 2 i 6 ustawy o ochronie lokatorów.

Lokal sklepowy, przerobiony jeszcze przed rokiem 1919 z pomieszczenia, stanowiącego bramę, podlega przepisom ustawy o ochronie lokatorów z dn. 11.IV.1924 r. (Dz. U. poz. 406).

(Z dn. 2.XI.1933 r. w spr. C. I. 1180/33).

Art. 6 ust. 6 ustawy o ochr. lokat.

Art. 6 ust. 6 ustawy o ochronie lokatorów, stanowiąc iż na żądanie lokatora komorne może być płatne w ratach miesięcznych, daje mu ułatwienie w uiszczeniu komornego, nie nadaje natomiast innych uprawnień lokatorowi, a będąc przepisem specjalnym i wyjątkowym nie podlega wykładni rozszerzającej; przeto płacenie komornego za większy lokal na żądanie lokatora w ratach miesięcznych, nie nadaje mu prawa do wypowiedzenia najmu lokalu w terminie miesięcznym, wbrew istniejącemu zwyczajowi wypowiadania tego rodzaju lokali w terminie kwartalnym.

(Z dn. 17.I.1934 r. w spr. C. I. 2544/33 r.).

Art. 1 p. 7 i 47—53 dekretu o rej. handl.

Przejście spółki firmowej w stan likwidacji nie powoduje wygaśnięcia osobowości prawnej spółki a ogranicza tylko zakres jej działania, wobec czego niema przeszkody do zarejestrowania wcześniejszych zmian w osobach spólników.

(Z dn. 5.I.1934 r. w spr. C. I. 567/33).

Art. 3 rozp. z 29.VI.1924 r. o lichwie pieniężnej.

Odmowa sądu przeprowadzenia dowodów, zaofiarowanych na fakt pobierania odsetek lichwiarskich i rozpoznanie powstałego na tem tle sporu na podstawie danych, znajdujących się w sprawie karnej z oskarżenia o lichwę pieniężną, oraz oświadczeń stron, złożonych przez nie z pominięciem trybu, przewidzianego w art. 323 i nast. k. p. c., nie odpowiada wymogom art. 3 rozp. z 29.VI.1924 o lichwie pieniężnej (Dz. U. poz. 574) w brzmieniu rozp. z 23.VIII.1932 r. (Dz. U. poz. 656), gdyż takie rozstrzygnięcie sporu oparte jest na materjale dowodowym, nie wyczerpującym wszystkich okoliczności czynu, oraz połączone jest z nieusprawiedliwionem ograniczeniem prawa stron do wszechstronnego wyświetlania rzeczywistego stanu zachodzącego stosunku.

(Z dn. 3.I.1934 r. w spr. C. I. 726/33).

§ 20 rozp. Prez. Rzpltitej z 30.XII.1924 r. o dostosowaniu uposażenia członków zarządu i pracowników związków komunalnych do uposażenia funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. poz. 1073).

Ani fakt przesłużenia pewnej ilości lat, wymaganej przez

pragmatykę służbową związku komunalnego, ani fakt potrącania z uposażenia prowizorycznemu pracownikowi komunalnemu składki emerytalnej nie może nadać temuż pracownikowi charakteru funkcjonarjusza stałego, skoro jego stanowisko służbowe nie jest objęte statutem stanowisk służbowych, zatwierdzonym przez władze nadzorcze.

(Z dn. 7.XII.1933 r. w spr. C. I. 1915/33).

Art. 37 rozp. Prez. Rzplitej z 27.V.1927 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. Nr. 46 poz. 410).

Stosownie do art. 37 rozp. z 27.V.1927 r. suma ubezpieczenia stanowi tylko granicę sumy odszkodowania, gdyż sprzeczne byłoby z zamiarem ustawodawcy i duchem rozporządzenia dopuszczenie niesłusznego zbogacenia ubezpieczonego wskutek uzyskania przezeń kwoty wyższej, niż to wynosiła rzeczywista szkoda, choćby nawet umówiona suma ubezpieczenia była wyższa od wartości szkody.

(Z dn. 12.X.1933 r. w spr. I. C. 2038/32).

Art. 38 rozp z 27.V.1927 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych.

Poszkodowany właściciel spalonej budowli może, bez zwracania się do komisji szacunkowej o ustalenie wysokości odszkodowania, odrazu dochodzić swych roszczeń na drodze sądowej.

(Z dn. 4.I.1934 r. w spr. C. I. 1466/33 r.

Art. 2 p. 1 rozp. Prez. Rzplitej z 16.III.1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych.

Kontroler brakarz, którego czynności sprowadzają się do mechanicznego badania przy pomocy specjalnych narzędzi, czy praca kontrolowanych przez niego robotników odpowiada określonemu wzorowi, nie decydując jednak ostatecznie o jej przyjęciu względnie odrzuceniu, nie może być poczytany za pracownika umysłowego, ponieważ nie odpowiada wymogom art. 2 p. 1 rozp. Prez. Rzpltej z 16.III.1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych, który do kategorji takich pracowników zalicza majstrów, kierujących technicznie działem w zakładzie pracy i za tę pracę odpowiedzialnych.

(Z dn. 11.X.1933 r. w spr. C. I. 598/33).

Art. 76 prawa o spółkach akcyjnych (Dz. U. 1928 r. poz. 383).

Dla skuteczności zaskarżenia z art. 76 prawa o spółkach akcyjnych uchwały Walnego Zgromadzenia, godzącej w interesy spółki, potrzeba ponadto stwierdzenia, że uchwała taka jest przeciwna dobrym obyczajom kupieckim.

(Z dn. 14.XII. 1933 r. w spr. C. I. 141/33).

Art. 4 ustawy z 17.III.1932 r. o uregulowaniu stosunków służbowych pracowników instytucyj ubezpieczeń społecznych (Dz. U. poz. 338).

1. Prawo do otrzymania odprawy nie jest uzależnione od mianowania pracownika na stałe, okoliczność przeto, że dany pracownik początkowo był zatrudniony w charakterze pracownika dniówkowego, nie może mieć wpływu na uzyskanie przez niego uprawnienia z mocy art. 4 ustawy z dn. 17.III.1932 r. w związku z czasem pracy, stwierdzonym świadectwem pozwanej instytucji ubezpieczeń społecznych.

2. Z istoty rozporządzenia z 17.III.1932 r. wynika, że podstawą do otrzymania odprawy przez zwolnionego pracownika jest odnośny okres czasu służby w instytucjach ubezpieczeń społecznych, przeto należy dojść do wniosku, iż przewidziana w ust. 2. art. 4 powołanego rozporządzenia odprawa należy się w zasadzie pracownikowi, który wykaże się co najmniej pięcioletnią pracą, rzeczą zaś instytucji jest udowodnić, że z tych lub innych względów pewien okres czasu służby pracownika nie ulega zaliczeniu.

(Z dn. 30.XI.1933 r. w spr. C. I. 1539/33).

Art. 28 ust. 1 lit. c ustawy z 28.III.1933 r. o utworzeniu urzędów rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich (Dz. U. poz. 253).

Z uwagi na prawa nabywcy licytacyjnego Sąd, orzekający o przysądzeniu nieruchomości, nie jest skrępowany postanowieniem urzędu rozjemczego, zawieszającem postępowanie egzekucyjne, chociażby nawet urząd rozjemczy wyraźnie postanowił wstrzymać wydanie wyroku adjukacyjnego, gdyż o wstrzymaniu postępowania sądowego orzeka samoistnie sąd, przed którym to postępowanie się toczy, po stwierdzeniu, iż istotnie zachodzą przyczyny, wymagające wstrzymania; art. 28 ust. 1 lit. b ustawy z 28III.1933 r., zezwalający urzędowi rozjemczemu zawiesić postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikowi, nie upoważnia do wydania postanowienia o wstrzymaniu postępowania sądowego w przedmiocie przysądzenia nieruchomości na rzecz nabywcy.

(Z dn. 12.I.1934 r. w spr. C. I. 2637/33).

Orzecznictwo karne.

Tezy z orzeczeń Izby II Sądu Najwyzszego.

Art. 16 i 160 k. k.

Paser odpowiada za swój czyn zupełnie niezależnie od winy i odpowiedzialności osoby, która popełniła poprzednie przestępstwo, również dla bytu przestępstwa z art. 160 k. k.

obojętny jest związek subjektywny pomiędzy paserem a sprawcą przestępstwa, zapomocą którego rzecz została uzyskana, lecz wystarcza objektywne stwierdzenie przestępnego pochodzenia rzeczy, a ze strony subjektywnej umyślność działania pasera, oparta na świadomości takiego pochodzenia rzeczy.

(Z dn. 24.XI. 1933 r. w spr. 2 K. 1002/33).

Art. 20 § 1 i art. 251 k. k.

1. Błąd oskarżonego, że zamykając studnię działał w granicach swego prawa, podpada pod art. 20 § 1 k. k.

2. Zamknięcie studni, z której sąsiedzi czerpali wodę, nie uzasadnia zastosowania art. 251 k.k. bez ustalenia, na jakiej podstawie prawnej opierał się obowiązek właściciela znoszenia tego ciężaru, oraz prawo czerpania wody przez sąsiadów.

3. Błędne jest zapatrywanie, że każda własna działalność oskarżonego, z pominięciem pomocy sądu, a zmierzająca do uwolnienia się od ciężaru opartego jedynie na stanie faktycznym, stanowi występek z art. 251 k. k.

(Z dn. 26.I.1934 r. w spr. 2 K. 1240/33).

Art. 129 k k.

Zastosowanie przepisu art. 129 k. k. wymaga ustalenia, że zamach na czynności urzędowe dokonany został zapomocą jednego z dwóch w tym przepisie wymienionych sposobów t.j. środkami przemocy lub groźby karalnej i że tego rodzaju działanie według zamiaru sprawcy miało na celu przynajmniej jednym z powyższych sposobów narzucenie swej woli urzędnikowi, wykonywującemu czynności urzędowe, w następstwie czego powyższa osoba musi albo przeciwstawić się woli i działaniu sprawcy przez użycie ze swej strony siły fizycznej lub zaniechać rozpoczętej czynności urzędowej.

(Z dn. 27.XI.1933 r. w spr. 2. K. 969/33).

Art, 236 k k.

Określenie, że zakłócenie funkcji organu nastąpiło „na przeciąg dłuższego okresu czasu" nie wyczerpuje znamion uszkodzenia z art. 236 § 1 lit. a k. k., który wymaga konkretnego ustalenia, że naruszenie czynności narządu ciała trwało co najmniej dni 20.

(Z dn. 11.XII. 1933 r. w spr. 2. K. 1079/33).

Art. 241 k. k.

Dla bytu przestępstwa z art. 241 k.k. wystarcza, by sprawca używał w bójce lub pobiciu broni, noża, lub innego niebezpiecznego narzędzia, chociażby ciosy jego były odparte i żadnej krzywdy nie wyrządziły.

(Z dn. 13.XII.1933 r. w spr. 1 K. 843/33).

Art. 255 k. k.

Zakomunikowanie wiadomości hańbiącej władzy przełożonej zniesławionego stanowi rozgłoszenie w rozumieniu art. 255 k. k.

(Z dn. 6.XII.1933 r. w spr. 2 K. 1043/33).

Art. 258 k. k.

1. Przestępstwo z art. 258 k. k. jest przestępstwem złożonem, wchłaniającem w swą istotę kradzież, która jest jego zasadniczym składnikiem.

2) Przestępstwo to jest mianowicie kradzieżą kwalifikowaną przez użycie przemocy lub groźby natychmiastowego gwałtu na osobie, stosowanych nie przy samem dokonaniu zaboru, jak w art. 259 k. k., lecz już po jego dokonaniu, w celu utrzymania się w posiadaniu mienia zabranego lub uniknięcia bezpośredniego pościgu.

3. Błędny jest pogląd jakoby przedmiotem przemocy, stosowanej w celu utrzymania się w posiadaniu skradzionego mienia mógł być tylko pokrzywdzony lub osoby wezwane przez pokrzywdzonego do obrony jego mienia; przeciwnie przedmiotem przemocy i groźby z art. 258 k. k. może być każda osoba bez względu na stosunek, jaki ją łączy z pokrzywdzonym i bez względu na zamiary, jakie żywi wobec sprawcy.

4. Bezpośredniość w rozumieniu art. 258 k. k. nie jest równoznaczna z „natychmiastowością", stąd też upływ czasu, jaki minął od chwili popełnienia kradzieży do chwili dalszych działań z art. 258 k. k. i odległość sprawcy od miejsca popełnienia czynu mogą być jedynie pomocniczemi kryterjami dla oceny, czy warunek „bezpośredniości" zachodzi, istotnem natomiast jest, aby między kradzieżą a dalszemi działaniami sprawcy z art. 258 k. k. zachodził taki związek i taka ciągłość, że całość czynu występuje nazewnątrz jako jednolite zdarzenie.

(Z dn. 3. I 1934 r. w spr. 3 K. 1315/33).

Art. 264 k. k.

Wprowadzenie w błąd polega na przedstawieniu wzajemnego zobowiązania umownego za równowartościowe i skoro ono jest bezwartościowe, obojętną jest dla bytu przestępstwa z art. 264 k. k. okoliczność, że majątek oskarżonego jest wystarczający do pokrycia pretensji pokrzywdzonego.

(Z dn. 24.I.1934 r. w spr. 2 K. 1152/33).

Art. 292 k. k.

Funkcjonarjusze Kasy Chorych są funkcjonarjuszami instytucji prawa publicznego w rozumieniu art. 292 k. k.

(Z dn. 8.I.1934 r. w spr. 1 K 876/33).

Art. 11 § 1 przep. wprow. k. k.

Orzekając o skutkach skazania w myśl art. 11 § 1 przep. wprow. k. k. i pr. o wykr. w postaci kary dodatkowej należy stosować nie k. k. z r. 1932 lecz przepisy dawnej ustawy, określające skutki skazania.
(Z dn. 18.I.1934 r. w spr. 2 K. 1203/33).

Art. 26 prawa o wykroczeniach.

Przywdziewanie munduru oficerskiego przez oficera rezerwy wbrew obowiązującym regulaminom i instrukcjom ulega odpowiedzialności z art. 26 prawa o wykroczeniach.
(Z dn. 21.XII.1933 r. w spr. 3 K. 1204/33).

Art. 5 i 18 ust. o państw. podat. przemysł.

1. Zbieranie zamówień na podstawie cenników, próbek, wzorów i t. d. z istoty swej jest umową o dostawę sprzedawanych przez przedsiębiorstwo handlowe lub przemysłowe towarów, zawieraną z nabywcami mieszkającymi poza siedzibą przedsiębiorstwa, a więc szczególną postacią umowy sprzedaży.
2. Kupiec zagraniczny, nie posiadający w Polsce zakładu handlowego, nie może korzystać z przywileju art. 18 ustawy o państw. podat. przemysł., t. j. prawa dostawy sprzedawanych przezeń towarów bez nabycia oddzielnego świadectwa przemysłowego na każdą wykonywaną umowę o dostawie towaru.
(Z dn. 11.XII.1933 r. w spr. 3 K. 1065/33).

Art. 98 ust. o państw. podat. przemysł.

Przestępstwo z art. 98 ustawy o państwowym podatku przemysłowym można na obszarze b. zaboru rosyjskiego popełnić także z winy nieumyślnej.
(Z dn. 11.I.1934 r. w spr. 2 K. 1108/33).

Art. 23 (zał.) i art. 98 ust. o państw. podat. przemysł.

Zredukowanie ilości miejsc w kinoteatrze do 500, jednak nie zapomocą odpowiedniej przeróbki urządzenia, zatwierdzonej przez właściwe władze, lecz jedynie zapomocą zmiany numeracji miejsc oraz usunięcia pewnej ilości krzeseł, nie uprawnia do wykupienia świadectwa II-ej kategorji. (p. Zb. Orz. S.N. Nr. 114/28).
(Z dn. 4.I.1934 r. w spr. 2 K. 1067/33).

Art. 25, 27 ustawy o zgromadzeniach.

Zarządzenia z art. 27 ust. 2 ustawy z 11. III. 1932 r. p. 450 Dz. Ust. o zgromadzeniach, mogą być wydane w myśl art. 108 rozp. Prez. R. P. z 19.I. 28 r. p. 86 Dz. Ust. na podstawie ogólnych uprawnień władz administracji ogólnej, a nie tych uprawnień, które wynikają z ustawy o zgromadzeniach

i są zaopatrzone sankcją karną z art. 25, a mogą być stosowane — jak to wynika z ust. 1 art. 27 tej ustawy li tylko do zgromadzeń, niewymienionych w pkt. b) c) i d) tego artykułu.
(Z dn. 7.XII.1933 r. w spr. 2 K. 1059/33).

Art. 67 k. p. k.

W myśl art. 67 k. p. k. pokrzywdzony w sprawie ma prawo popierać oskarżenie i zgłosić środek odwoławczy niezależnie od tego, czy sam wniósł akt oskarżenia.
(Z dn. 23.I.1934 r. w spr. 2 K. 1234/33).

Art. 74 i 379 § 1 lit. b) k. p. k.

Orzeczenie w postępowaniu karnem o roszczeniach cywilnych bez wytoczenia formalnego powództwa obraża ustawę.
(26.I.1934 r. w spr. 2 K. 1240/33).

Art. 74 i 75 lit. b) k. p. k.

1. Przy przestępstwie przywłaszczenia pieniędzy koszta poniesione na prace dokonane celem ujawnienia i obliczenia strat, spowodowanych przez oskarżonego, nie mają wymaganego w art. 75 lit. b) k. p. k. bezpośredniego związku z przedmiotem oskarżenia.

2. Każdy sąd może i powinien niezależnie od stadjum procesu zbadać z urzędu legitymację powództwa.
(Z dn. 19. XII 1933 r. w spr. 2 K. 1093/33).

Art. 225 i 502 k. p. k.

Skoro oskarżony aresztowany, a nieobecny na rozprawie i niereprezentowany przez obronę zapowiedział kasację przed upływem trzechdniowego terminu do zapowiedzenia, to ta okoliczność, że oskarżonemu doręczony został zbędnie odpis sentencji wyroku, nie może mieć wpływu na ważność zgłoszonego w trybie art. 225 k. p. k. zapowiedzenia.
(Z dn. 14.XII.1933 r. w spr. 1 K. 855/33.

Art. 342, 360 i 379 lit. a) k. p. k.

1. Wyrok zapadły w sprawie o przestępstwo, popełnione na terenie obcego i praworządnego państwa może stanowić dowód w sprawie, toczącej się przed sądem polskim.

2. Kara dyscyplinarna nie stanowi jeszcze sama przez się okoliczności hańbiącej i odbierającej wagę i znaczenie zeznaniu osoby dyscyplinarnie ukaranej.
(Z dn. 4.XII.1933 r. w spr. 2 K. 606/33).

Art. 490 § 3 w związku z art. 510 k. p. k.;

Kasację oprzeć można tylko na uchybieniach sądu orzekającego i zbadanie świadka przez sąd grodzki w drodze rekwizycji, bez żądania sądu orzekającego, nie stanowi jeszcze

uchybienia kasacyjnego, jeśli sąd orzekający z tego zeznania nie skorzystał.

(Z dn. 24.I.1934 r. w spr. 2 K. 1152/33).

Art. 508 k. p. k.

Przyznane art. 508 k. p. k. oskarżonemu zwolnienie od składania kaucji kasacyjnej, nie może być rozciągane na opiekuna, któremu w myśl art. 476 i § 2 art. 506 k. p. k. służy samoistne i niezależne od złożenia kasacji przez oskarżonego prawo wniesienia na jego korzyść kasacji.

(Z dn. 15.I.1934 r. w spr. 2 K. 1252/33).

Założenie Poleskiego Tow. Prawniczego.

Dnia 22 kwietnia 1934 roku w głównej sali Sądu Okr. W. Z. w Brześciu n.B. odbyło się walne zebranie członków Sądowej Bibljoteki Prawniczej, które zgromadziło sędziów, prokuratorów, rejentów i adwokatów tut. okręgu.

Najważniejszemi sprawami, w których miało zadecydować walne zgromadzenie, były według porządku dziennego kwestje założenia Towarzystwa Prawniczego w Brześciu i przekazanie mu sądowej bibljoteki prawniczej. Zebranie zagaił adw. St. Orpiszewski, Prezes sądowej Bibljoteki Prawniczej.

Przewodniczącym jednogłośnie obrany został sędzia Sądu Okr. W. Ciwczyński, inicjator założenia pom. Towarzystwa. Sędzia B. Łętowski zreferował opracowany przez niego i przyjęty na poprzedniem posiedzeniu Zarządu Bibljoteki projekt statutu T-wa. W dyskusji, która wywiązała się po odczytaniu poszczególnych oddziałów statutu, wzieli udział oprócz sprawozdawcy sędziego B. Łętowskiego, sędzia W. Ciwczyński, prokurator W. Krzywopisza, rejent W. Dworakowski (prezes B. B. W. R., adwokaci Pantelewicz, Krynicki, Perzyński, Orpiszewski, Aduński, Głowiński, Doliński i inni.

Projekt sędziego Łętowskiego został przyjęty z nielicznemi poprawkami, przyczem na wniosek rej. Dworakowskiego T-wu nadano nazwę „Poleskie T-wo Prawnicze".

Jednocześnie uchwalono przekazanie Bibljoteki Prawniczej powstającemu T-wu. Do komisji wykonawczej obrano sędziów: W. Ciwczyńskiego, B. Łętowskiego i adw. St. Orpiszewskiego. Po zarejestrowaniu przez władze administracyjne rozpocznie T-wo swoją działalność.

(Express Poleski).

Delegaci Rady Notarjalnej.

Na posiedzeniu Rady Notarjalnej w Wilnie z dn. 18/19 marca r. b. postanowiono, że Rada Notarjalna na zasadzie artykułu 38 p. 1 P. o N. wyznacza swoich delegatów i obecnie na delegatów Rady wyznacza się: dla okręgu Sądu Okręgowego w Wilnie—Aleksandra Rożnowskiego, Jana Buyko i Stanisława Chrząstowskiego, dla okręgu Sądu Okręgowego w Pińsku — Wacława Krzyżanowskiego i Bronisława Godlewskiego, i dla okręgu Sądu Okręgowego w Grodnie — Piotra Choynowskiego i Władysława Sobolewskiego. Pomienionych delegatów każdego w szczególności, Rada Notarjalna upoważnia do:

a) rozstrzygania sporów pomiędzy stronami, a notarjuszami co do wysokości należnego według przepisów wynagrodzenia za daną czynność,

b) wyznaczania stronie, która stwierdziła swą niezamożność, notarjusza dla załatwienia określonej czynności bez pobrania wynagrodzenia lub obniżania jego wysokości.

STATUT ADWOKACKI NA LITWIE.

Prasa kowieńska z 27.III. b. r. podaje, że: Rada Adwokatów obrała specjalną komisję w składzie adwokatów: prof. Leonasa, prof. Bielackina, prof. Stankiewicza i p. Śleżewicza. Komisję upoważniono do opracowania nowego statutu dla adwokatów. Statut ureguluje stosunki między adwokatami i ich klijentami, porządek spraw dyscyplinarnych przeciw adwokatom, porządek zwoływania zebrań adwokatów i t. p.

Przegląd czasopism.

Adw. Dr. Zygmunt Fenichel. **Obowiązki i prawa adwokata w świetle Kodeksu zobowiązań.** *Palestra Nr. 3.*

Omawiana w tym artykule kwestja była już rozważana przez tegoż autora (Palestra 1933 rok) jednak w odniesieniu do praw cywilnych zaborczych.

Obecnie wobec unifikacji prawa o zobowiązaniach od 1/VII 1934 r., oraz wobec odmiennych postanowień nowego Kodeksu w porównaniu z dotychczas obowiązującemi Kodeksami, autor ponownie omawia tę kwestję, obszernie motywując swe poglądy danemi naukowemi oraz przez interpretację poszczególnych przepisów Kodeksu zobowiązań.

Za punkt wyjścia autorowi służy teza, że zawód adwokata z pewnemi zastrzeżeniami należy uznać za wolny, wobec czego

jego umowy z klijentami należy oceniać według prawa prywatnego. Powołując się następnie na art. 16 ust. 1 i 25 prawa o ustroju adwokatury, oraz na Rozporządzenie Min. Sprawiedliwości z 1/IV 1933 roku, autor konstatuje, że przepisy te z jednej strony określają na czem polegają czynności adwokata, z drugiej wypowiadają ważną zasadę odpłatności za usługi adwokackie, której nie obala przepis art. 19 prawa o ustroju adwokatury jako przepis wyjątkowy.

Drugą część swej pracy autor poświęca rozważaniom teoretycznym odnośnie do charakteru prawnego czynności adwokata. Podane tu zostały sumarycznie główne teorje dotyczące tej kwestji. Najrzadziej spotykany jest pogląd, że adwokat zawiera umowę o pracę. Przedstawicielem tego poglądu we Francji jest Planiol.

Inny pogląd polega na tem, że umowa adwokata z klijentem jest umową pełnomocnictwa, przedstawicielami tego poglądu są Pothier, Duranton i Troploug. Na obalenie tej teorji autor przytacza, że pełnomocnictwo dotyczy tylko niektórych czynności adwokata. Przy udzielaniu porad ani przy redagowaniu aktów prawnych (art. 16 ust. 1 praw o adwokaturze) nie otrzymuje adwokat pełnomocnictwa.

W związku z poprzednią teorją stoją poglądy, iż istotą stosunku adwokata z klijentem jest zlecenie. Do przedstawicieli tego poglądu należy słynny komentator prawa austrjackiego Ehrenzweig, który jednak nie jest zupełnie konsekwentny w przeprowadzeniu tego poglądu. Sperl ujmuje stosunek adwokata do klijenta jako stosunek pełnomocnictwa i zlecenia.

Niektórzy jak Warneyer, Planiol, Lohsiny i inni uważają, że w danym wypadku mamy doczynienia z umową o usługi. Nareszcie umowa odwokata z klijentem jest uważana za umowę o dzieło, jednak adwokat nie zobowiązuje się do wygrania sprawy, co jest istotną cechą umowy o dzieło.

Trzecia część pracy D-ra Fenichela zawiera szczegółową interpretację przepisów Kodeksu zobowiązań, szczególnie zaś tytułu XI — umów o świadczenie usług. Autor na wstępie konstatuje, że czynności adwokata są oparte na jednej z umów o świadczenie usług. Następnie, komentując odnośne przepisy, wyklucza autor umowę o pracę i umowę o dzieło, przychodząc do wniosku, że umowa adwokata z klijentem jest to umowa zleceniowa, która wobec brzmienia art. 499 k. z. polega na zleceniu czynności prawnej, wobec czego obejmuje umocowanie do wykonania czynności w imieniu dającego zlecenie. Według tegoż art. 499 k. z. umowa może wykluczyć takie umocowanie. Różnica między pełnomocnictwem i zleceniem polega głównie na tem, że pełnomocnictwo daje prawo, a zlecenie nakłada obowiązek.

Kodeks Napoleona i prawo austryjackie pomieszały te obie instytucje, kodeks niemiecki idąc za Labandem odróżnia

obie te instytucje. Nowy kodeks zobowiązań idąc za kodeksem szwajcarskim stanowi dalszy etap tego rozwoju, uważając zlecenie za płatne oraz zaliczając umocowanie do zleceń, o ile chodzi o czynność prawną.

Ostatnia IV część artykułu obejmuje prawa i obowiązki adwokata i klijenta, wypływające z kodeksu zobowiązań, ustalając na wstępie, że umowa między nimi jest dwustronna.

Głównym obowiązkiem adwokata jest dokonanie określonej czynności, klijenta zaś zapłacenie wynagrodzenia, wszystkie inne prawa i obowiązki wynikają z tych głównych obowiązków.

Przyjmujący zlecenie adwokat:

1. Winien zlecenie wykonać sumiennie i ze starannością (art. 502), wykonać osobiście (art. 509), za działania zastępcy odpowiada adwokat w myśl art. 241, a nie według art. 144, ponieważ adwokat trudni się zawodowo wykonywaniem poruczonych mu czynności.

Jeżeli zlecono adwokatowi wdrożenie sporu, to zlecenie to obejmuje pełnomocnictwo, które upoważnia z samej ustawy do udzielania przelewu adwokatowi, art. 91 k. p. c., zastępstwo adwokata przez aplikanta natomiast opiera się na przepisie art. 107 prawa o ustroju adwokatury.

Substytut według kodeksu zobowiązań działa w imieniu mocodawcy a nie imieniem sybstytuenta (art. 502 § 2).

2. Adwokat winien informować klijenta i to bez wezwania w trakcie dokonywania czynności (art. 506). Również winien on wydać co uzyskał przy wykonaniu zlecenia, choćby działał w imieniu własnem (§ 2 art. 506, i art. 168—176).

3. Do obowiązków negatywnych zalicza autor wzbronienie adwokatowi używania rzeczy i kapitałów klijenta (art. 507). Adwokat ma jednak prawo zatrzymać kapitał, nigdy natomiast rzeczy (art. 507), o ile mocodawca nie zwróci mu lub należycie nie zabezpieczy wyłożonych na jego rzecz wydatków i nakładów (art. 508), jednak nigdy ponad potrzebę, oraz nie na zabezpieczenie wynagrodzenia, co sprzeciwiałoby się przepisom art. 507 i 508, oraz byłoby „ponad potrzebę".

Po rozwiązaniu umowy służy stronom prawo zatrzymania dopóki strona druga nie zwróci lub nie zabezpieczy zwrotu otrzymanego świadczenia wzajemnego (art. 219). Autor uważa że prawo zatrzymania służy adwokatowi i po rozwiązaniu umowy o ile chodzi o zwrot wydatków i nakładów, a nie o honorarjum.

Kodeks zobowiązań zna również potrącenie (art. 254) jednak idąc za kodeksem niemieckim i austryjackim nie potrącenie ipso iure, jak w kodeksie Napoleona, lecz przez jednostronne oświadczenie woli. Może więc adwokat zrobić użytek jak z zatrzymania, tak też z potrącenia w tym wypadku, gdy chodzi o honorarjum, jednak należy pamiętać o przepisie art.

189 stosującym się do obu instytucyj, że korzystać z zatrzymania i potrącenia można tylko w sposób odpowiadający wymogom dobrej wiary i zwyczajom uczciwego obrotu.

4. Adwokat może odmówić pomocy prawnej bez podania powodów (art. 16 ust. 2 praw. o ustr. adw.), jednak w myśl art. 501 k. z. winien niezwłocznie zawiadomić o swej odmowie dającego zlecenie, bowiem w razie zaniechania tego obowiązku odpowiada za szkodę stąd wynikłą.

Autor przechodzi z kolei do omówienia obowiązków klijenta, stanowiących prawa adwokata. Głównym obowiązkiem klijenta jest zapłata wynagrodzenia. Pojęcie wynagrodzenia wspólne jest umowom o pracę (art. 441) o dzieło (art. 478), jak również umowie zlecenia, jednak w dwóch pierwszych umowach stanowi ich istotę, nie stanowiąc istotnej cechy zlecenia. Wysokość wynagrodzenia przy zleceniu zależy od umowy, w braku umowy ma odpowiadać nakładowi pracy (art. 500), co poniekąd stoi w sprzeczności z przepisami art. 25 o ustr. adw. oraz rozporządzeniem z 1/IV 1933 r., które bierze za podstawę wynagrodzenia nietylko nakład pracy, lecz i wartość przedmiotu.

Wynagrodzenie płatne jest w braku odmiennej umowy po wykonaniu zlecenia (art. 510). Umowa o honorarjum może być w postaci nabycia przez adwokata w całości lub części spornej sprawy, lub w postaci części kwoty, jaka przyznana będzie stronie, takie umowy mogą jednak być uznane za nieważne, gdy sprzeciwią się dobrym obyczajom (art. 55).

Dalszym obowiązkiem klijenta jest udzielenie odpowiedniej zaliczki, jeśli wykonanie zlecenia wymaga wydatków i nakładów (art. 509). W braku zaliczki adwokat w tych wypadkach może się wstrzymać ze swem świadczeniem (art. 215 § 2), wynika to z charakteru zlecenia jako zobowiązania wzajemnego.

Wreszcie klijent winien zwrócić adwokatowi wydatki i nakłady wraz z odsetkami ustawowemi, oraz zwolnić adwokata od zobowiązań, które on zaciągnął we własnem imieniu w celu pokrycia tych wydatków. Chociaż ustawa nie określa terminu, w którym klijent obowiązany jest wrócić poniesione przez adwokata koszta, jednak z brzmienia art. 192 § 2 wynika, że prawo żądania zwrotu wydatków przysługuje adwokatowi od chwili poczynienia wydatków, ponieważ wierzytelność ta jest od tej chwili płatną i od tej chwili należą się odsetki.

Autor podkreśla, że wielkie znaczenie w praktyce będzie miał przepis art. 511 k. z. o solidarnej odpowiedzialności dających i przyjmujących zlecenie, z mocy którego jak również w myśl art. 8 k. z. adwokat będzie miał prawo dochodzić swej należności od każdego z osobna, lub od wszystkich razem w wypadku, gdy miał kilku klijentów, którzy mu dali zlecenie co do jednej sprawy.

Wierzytelności adwokatów z tytułu honorarjum i zwrotu

poniesionych wydatków przedawniają się z upływem 5 lat (art. 282 p. 4).

Po krótkim przeglądzie odnośnych przepisów wprowadzających kodeks zobowiązań, z których wynika zasada, że „lex retro non agit" z wyjątkami określonemi w kodeksie, autor konkluduje, że ocena przepisów kodeksu zobowiązań z punktu widzenia interesów adwokatury musi wypaść pomyślnie.

Nr. Nr. 2 i 3 Wiadomości Prawniczych (Łódź) zawierają nader ciekawie ujęty artykuł pióra *D-ra Emila Stanisława Rappaporta* **„V Konferencja Międzynarodowa Unifikacji Prawa Karnego a jej poprzedniczki"** (garść wspomnień, wrażeń i myśli 1927—1933).

Autor na wstępie przytacza, że V Konferencja w Madrycie odbyła się 14—20 października 1933 roku i zgromadziła przedstawicieli 35 państw i zastanawia się nad przyczyną tak dużej ilości uczestników konferencji.

Z kolei autor konstatuje, że porządek dzienny konferencji obejmował szereg zagadnień kodyfikacyjnych istotnie ważnych dla rozwoju idei unifikacji międzynarodowej w dziedzinie prawa karnego. Z tych kwestyj wyodrębniona została w artykule kwestja opracowania typu konwencji międzynarodowej w sprawie wydawania przestępców. Kwestja ta została już postawiona na porządek dzienny w czasie pierwszej konferencji w Warszawie, dopiero jednak na IV konferencji Paryskiej skrystalizowało się, że Anglosasi a za nimi Włosi są zdania, by wydawać również i własnych obywateli, ta teza nie uzyskała jednak większości na tym IV kongresie, a na kongresie w Madrycie odroczono uchwalenie całokształtu odnośnego projektu „typu" konwencji do następnego kongresu.

Ożywione lecz płodniejsze dyskusje wywołały uchwalone na plenum teksty konsultacji ustawodawczej dla państw poszczególnych oraz Ligi Narodów w przedmiocie karalności teroryzmu oraz opuszczenia rodziny—materjalnego i moralnego. W przeciwieństwie do poprzednich kwestyj z łatwością osiągnęły większość na plenum dwa pozostałe problematy: zagadnienie ujednostajnienia międzynarodowego represyj względem sutenerów, oraz unifikacja przepisów w sprawie posiadania broni.

Autor podkreśla, że Polska była na V konferencji przedmiotem szczególniejszego wyróżnienia przedewszystkiem jako inicjatorka I konferencji w Warszawie w 1927 roku, od której to konferencji liczyć się zawsze będzie początek usiłowań kodyfikacyjnych o charakterze międzypaństwowym w dziedzinie prawa karnego.

D-r Rappaport w dalszym ciągu swych wywodów zastanawia się nad powodzeniem prac unifikacyjnych, podkreśla usiłowania w tym względzie inicjatora i niestrudzonego bojownika w tej kwestji prof. i ministra Pellę, następnie działal-

ność prof. Roux, Henryka Ferrego, Simona Sasseratha (belga, którego świetny odczyt słyszeliśmy tutaj w Wilnie w murach Wszechnicy Batorowej. Przyp. sprawozdawcy), Meyalosa, A. Caloyaniego i wielu innych, wszystkich członków Biura Międzynarodowego.

Przechodząc zkolei do wyszczególniania osób, które brały udział w poszczególnych konferencjach, autor podkreśla, że to wyliczenie pozwoli prawnikom, nie mogącym osobiście zapoznać się z ustosunkowaniem wybitnych sił prawniczych, zorjentować się w tej kwestji.

Na zakończenie autor podaje sumarycznie wyniki prac w kierunku ujednostajnienia prawa karnego i podkreśla, że „dodatnie wyniki raczej powiązać należy z wybitnem ułatwieniem wzajemnego oddziaływania na siebie poszczególnych ustawodawstw karnych w toku ich przekształcania oraz ze wspólnem przygotowywaniem materjału konsultacyjnego dla Ligi Narodów w przedmiocie umów międzynarodowych z danej dziedziny".

OBWIESZCZENIA.

Pisarz Hipoteczny przy Sądzie Okręgowym w Wilnie zaświadcza, że niżej wyszczególnione nieruchomości wywołane zostały do regulacji pierwiastkowej

Na dzień 16 sierpnia 1934 roku.

1. Parcela Nr.-12 z maj. „Skóbiaty" w gminie Solecznickiej powiecie Wileńsko-Trockim, o powierzchni 11 ha 612 mtr. kw., nabyta przez Michała Urynowicza od Weroniki Szawdyńskiej Nr. Hip. 15851.
2. Nieruchomość w mieście Wilnie przy ulicy Sołtaniskiej pod Nr. 19, o powierzchni 216 sąż. kw., nabyta przez Konstantego Borkowskiego z licytacji Nr. Hip. 15853.
3. Nieruchomość w mieście Nowej-Wilejce przy ulicy Kojrańskiej pod Nr. 23/2, o powierzchni 775,50 mtr. kw., nabyta przez Andrzeja Dunowskiego od Kazimierza Pietrusewicza Nr. Hip. 15864.
4. Nieruchomość w mieście Nowej-Wilejce przy ulicy 3-go Maja pod Nr. 8, o powierzchni 1194 mtr. kw.. należąca do Anny Kuczyńskiej Nr. Hip. 15876.
5. Nieruchomość w mieście Wilnie przy ulicach Ogórkowej i Mętnej pod Nr. Nr. 17/18 i 19/15, o powierzchni 1 ha 4306,99 mtr. kw. należąca do Bartłomieja Sienkiewicza Nr. Hip. 15870.
6. Nieruchomość w mieście Wilnie przy zb. ul. Słomianki pod Nr. 21 i Ogórkowej pod Nr. 13, o powierzchni 1858,36 mtr. kw. czyli 408,28 sąż. kw.. należąca do Bartłomieja Sienkiewicza Nr. Hip. 15871.
7. Nieruchomość w mieście Wilnie przy ulicy Świetlanej pod Nr. 3, o powierzchni 200 sąż. kw. w/g aktu, zaś 775/96 mtr. kw. w/g planu, należąca do Adama i Jadwigi Michałowskich. Nr. Hip. 15856.
8. Osada włościańsko-nadziałowa w zaścianku Birki w gminie Mejszagolskiej powiecie Wileńsko-Trockim, o powierzchni 5 dziesięcin należąca do Franciszki Pietkiewiczowej. Nr. Hip. 15781.

9. Nieruchomość w mieście Wilnie przy ulicy Pióromont pod Nr. 47, o powierzchni 600 sąż. kw. w/g aktu, zaś 2287,75 mtr. kw. w/g planu, należąca do Wiery Matrochinowej. Nr. Hip. 15883.
10. Nieruchomość w mieście Wilnie przy ulicy Fabrycznej pod Nr. 8 o powierzchni 590,09 sąż. kw.. zaś 2650,50 mtr. kw. w/g planu należąca do Aleksandra Morowskiego. Nr. Hip. 15884.
11. Nieruchomość w mieście Wilnie przy ulicy Strycharskiej pod Nr. 13, o powierzchni 381,50 sąż. kw. w/g aktu, zaś 1621,30 mtr. kw. w/g planu własność Chawy Pass, urodzonej Łurja—, Zacharjasza Łurja i Lejby Łurja. Nr. Hip. 15885.

W oznaczonym terminie osoby interesowane winne zgłosić swoje prawa w kancelarji Wydziału Hipotecznego w Wilnie Gmach Sądów przy ulicy Mickiewicza pod Nr. 36 pod skutkami prekluzji przewidzianemi w art. 153 ust. Hip. z r. 1919.

Wilno, dnia 23 kwietnia 1934 r.

Pisarz Hipoteczny
przy Sądzie Okręgowym w Wilnie
(—) L. Sumorok.

Pisarz Hipoteczny przy Sądzie Okręgowym w Wilnie obwieszcza, że niżej wyszczególnione nieruchomości wywołane zostały do pierwiastkowego zaprowadzenia hipoteki:

Na dzień 13 sierpnia 1934 roku.

1. Uroczysko Wielkie i Małe Czechy, w gminie Wiazyńskiej pow. Wilejskim, powierzchni 60,2131 ha z większych instrukcyjnych dóbr Radoszkowicze pochodzące, otrzymane w drodze spadku po Katarzynie Żyrkiewiczowej przez Katarzynę, Tamarę i Marję Żyrkiewiczówny Nr. Hip. 7306/B.
2. Zaścianek Karaczuny w gminie Dukształiskiej pow. Święciańskim, powierzchni około 163 ha, nabyty przez Salomona Kaczerginskiego z licytacji od Franciszka Łabuckiego. Nr. Hip. 7372/B.
3. Majątek Borki w gminie Kobylnickiej pow. Postawskim, powierzchni 70 ha 0075 mtr. kw, należący w 6/7 cześciach do Leonji Bokszańskiej i w 1/7 części do Aleksandra Erdmana. Nr. Hip. 7378/B.
4. Nieruchomość w mieście Oszmianie przy ul. Piłsudskiego Nr. 42, powierzchni 1302 mtr. kw., nabyta z licytacji przez Jankiela Krewera. Nr. Hip. 7381/B.
5. Uroczysko „Żydowskie Pole" w gminie Wiazyńskiej pow. Wilejskim, powierzchni 93 ha 6369 mtr. kw. należące na zasadzie przedawnienia do Debory Idelson. Nr. Hip. 7·93/B.
6. Nieruchomość w mieście Mołodecznie przy ul. Piłsudskiego Nr. 72, powierzchni 758 mtr. kw., nabyta częściowo przez Władysława Kołcza od Józefa i Pio ra Ganeckich. Nr. Hip. 7395/B.

W oznaczonym terminie osoby interesowane winne zgłosić swoje prawa do tych nieruchomości w kancelarji Wydziału Hipotecznego, Sądu Okręgowego w Wilnie, Gmach Sądów, przy ul. Mickiewicza pod Nr. 36 pod skutkami prekluzji, przewidzianemi w art. 153 ust. hip. z r. 1919.

Wilno, dn. 17 kwietnia 1934 r.

Pisarz Hipoteczny
przy Sądzie Okręgowym w Wilnie
(—) *H. Piotrowski.*

Wydział Hipoteczny przy Wydziale Zamiejscowym w Lidzie Sądu Okręgowego w Wilnie obwieszcza, że niżej wyszczególnione nieruchomości wywołane zostały do pierwiastkowego zaprowadzenia hipoteki.

Na dzień 14 sierpnia 1934 roku.

1. Folwark Gierdziejówna gminy Różankowskiej powiatu Szczuczyńskiego. powierzchni 181 ha 5898 mtr. kw. otrzymany w spadku przez Jana Sidorowicza od Michała Sidorowicza Nr. Hip. 3515.
2. Nieruchomość w miasteczku Ejszyszkach przy ulicy Narbutta pod Nr. 31-a powiatu Lidzkiego powierzchni 1927 mtr. kw. należąca do Jankiela-Szewela Sononzona Nr. Hip. 3518.
3. Osada włościańska nadziałowa we wsi Porzeczany gminy Białohrudzkiej powiatu Lidzkiego składająca się z 19 oddzielnych działek gruntu (sznurów) o łącznej powierzchni około 5 ha z prawem korzystania z dróg, pastwisk i nieużytków w odpowiedniej proporcji, otrzymana w spadku przez Bazylego Emiljańczyka od Michała Emiljańczyka Nr. Hip. 3519.
4. Nieruchomość w mieście Lidzie przy ulicy Kolejowej Nr. 23 (dawniej we wsi Dworcowa Słoboda) powierzchni według aktu 750 s. kw., a według planu 4315 mtr. kw. otrzymana w drodze darowizny przez Wierę Kaluto od Joachima Kupczyka Nr. Hip. 3529.
5. Nieruchomość w mieście Lidzie przy ulicy Suwalskiej pod Nr. 57 (dawniej pod Nr. 31) powierzchni 63 mtr. kw. należąca do Eli Cygielnickiego na zasadzie przedawnienia Nr. Hip. 3531.
6. Folwark Zajączyce gminy Dokudowskiej powiatu Lidzkiego powierzchni 33,50 dz. czyli około 36,60 ha należący do Katarzyny z Agrikowych Okuszkowej i Elżbiety z Agrikowych Pasynkowej w równych częściach wspólnie Nr. Hip. 3544.

W oznaczonym terminie osoby interesowane winny zgłosić swoje prawa do tych nieruchomości w Kancelarji Wydziału Hipotecznego w Lidzie, ulica Im. Pułku Suwalskiego Nr. 74, pod skutkami prekluzji, przewidzianemi w art. 153 Ustawy Hipotecznej z roku 1919.

Lida dnia 20 kwietnia 1934 r.

Pisarz Hipoteczny
przy Wydziale Zamiejscowym w Lidzie,
Sądu Okręgowego w Wilnie
(—) K. Kontowtt.

Pisarz Hipoteczny przy Sądzie Okręgowym w Grodnie na powiat grodzieński obwieszcza, że niżej wyszczególnione dobra nieruchome zostały wywołane do pierwiastkowego zaprowadzenia hipoteki w następujących terminach:

27 sierpnia 1934 roku.

1. Działka gruntu z majątku Nowosiółki, zawierająca powierzchni 21 ha 8863 mtr. kw. stanowiąca z parcelą gruntu z głównego fundum dóbr ziemskich Lachnów, powiatu grodzieńskiego, uregulowaną w księdze hip. Nr. 8945 jedną całość gospodarczą, które to działka i parcela obecnie noszą nazwę „majątku Zarubicze", położona w gminie indurskiej, powiecie grodzieńskim, województwie białostockiem, stanowiąca włas-

ność Heleny-Haliny Glińskiej, dawniej Leopoldyny Chrapowickiej, Nr. hip. 8945.

2. Nieruchomość czynszowa w mieście Grodnie na Przedmieściu Zaniemeńskiem przy ulicy Łososiańskiej pod Nr. 17 (dawniej pod Nr. 19) zawierająca powierzchni 1294 mtr. kw. stanowiąca własność Antoniego Steckiewicza. dawniej Salomona i Izaaka braci Birgierów, spadkobierców Icki-Mejera Birgiera, Nr. hip. 9045.

28 sierpnia 1934 roku.

1. Nieruchomość pod nazwą „Linja Kolejowa Grodno — Mosty" od klm. 0 do klm. 58—14. 45m położona w powiecie grodzieńskim, województwie białostockiem, zawierająca powierzchni 466 ha 1431,20 mtr. kw. stanowiąca własność Skarbu Państwa, znajdująca się w Zarządzie powierniczym i użytkowaniu przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" Nr. hip. 9016.

4. Nieruchomość czynszowa w mieście Grodnie na przedmieściu Zaniemeńskiem przy ulicy Łososiańskiej pod Nr. 15 położona, zawierająca powierzchni 1452 mtr. kw. stanowiąca własność Josela Rubinowicza dawniej Salomona i Izaaka braci Birgierów, spadkobierców Icki-Mejera Birgiera, Nr. hip, 9060.

W oznaczonych wyżej terminach osoby interesowane winny się zgłosić do kancelarji Wydziału Hipotecznego Sądu Okręgowego w Grodnie z dowodami swych praw rzeczowych do tych nieruchomości pod skutkami prekluzji, przewidzianemi w art. 153 Ust. Hip. z roku 1919.

Grodno, dnia 4 kwietnia 1934 roku.

(—) Cz. Rosiński.
Pisarz Hipoteczny
przy Sądzie Okręgowym w Grodnie.

Wydział Hipoteczny Sądu Okręgowego w Nowogródku ogłasza, że niżej wyszczególnione nieruchomości zostały wywołane do pierwiastkowego zaprowadzenia hipoteki:

Na dzień 22 czerwca 1934 roku.

1. Ninruchomość ziemska Derewno Ostrów gminy derewnieńskiej powiatu stołpeckiego w uroczyskach „Chłudzi" i „Gorełyj Bor" o powierzchni 39 ha 3875 mtr. kw., należąca do Tanchuma Danciga z nabycia w roku 1933 od Anny z Hutten-Czapskich Breza z majątku Derewno-Ostrów. Księga hip. Nr. 5529.
2. Nieruchomość w mieście Nowogródku przy ulicy Zamkowej pod Nr. 3 róg zaułka Unickiego o powierzchni 638 mtr. kw., należąca do Szai Pieresieckiego. Księga Hip. Nr. 5530.

Na dzień 26 lipca 1934 roku.

1. Nieruchomość nadziałowa w obrębie wsi Pochabowszczyzna gminy łańskiej powiatu nieświeskiego w uroczyskach „Pawłoka pod Antopolem", „Nawóz" i „Pawłoka pod Albą" o powierzchni $1^1/_2$ dziesięciny, należąca do Marji Szumiejko, z nabycia w roku 1934 od Anny Rusak. Księga hip. Nr. 5520.
2. Nieruchomość w mieście Nowogródku przy zbiegu ulic Piłsudskiego i Wojewódzkiej pod Nr. 60/13 o powierzchni 3328 mtr. kw., należąca do Arji Nochimowskiego z nabycia drogą kupna w roku 1933 od Szlomy Nochimowskiego. Księga hip. Nr. 5525.

5. Nieruchomość w mieście Nowogródku przy ulicy Tadeusza Hołówki pod Nr. 24 o powierzchni 3622 mtr. kw., należąca do Macieja Aleksandrowicza. Księga hip. Nr. 5528.
6. Nieruchomość nadziałowa we wsi Hryce gminy snowskiej powiatu nieświeskiego o powierzchni $1^1/_2$ dziesięciny, należąca do Tacjany Dworeckiej z nabycia drogą kupna w roku 1934 od Jana Jarosza. Księga hip. Nr. 5531.

Wszyscy interesowani winni się zgłosić ze swemi prawami do kancelarji hipotecznej Sądu Okręgowego w Nowogródku w oznaczonych wyżej terminach, gdyż w przeciwnym razie zagrażają im skutki, przewidziane w art. 153 Ustawy Hipotecznej dla Ziem Wschodnich z roku 1919 (Dz.U.R. P. z 1928 r. Nr. 53 poz. 510).

Wydział Hipoteczny Sądu Okręgowego w Pińsku obwieszcza że niżej wymienione nieruchomości wywołane zostały do pierwiastkowej regulacji hipoteki.

Na dzień 3 sierpnia 1934 roku.

1/9696. Osiem działek ziemi nadziałowej w urocz. „Zagumenje", „Zagorodź" i innych przy wsi i we wsi Tulatyn, w gm. Żabczyce, pow. Pińskim. o ogólnej powierzchni około 6 ha 7152 mtr. kw.. nabyte przez Grzegorza Bałuka od Jefima Chomeczko.

2/9697. Jedna piąta część nadziału włościańskiego w urocz. „Kobylskie", „Rakowiszcze" i innych przy wsi i we wsi Dubczyce, w gm. Moroczno, pow. pińskim, o ogólnej powierzchni około 6 ha 7160 mtr. kw. nabyta przez Jana Karpowicza od Nikodyma Karpowicza.

3/9699. Nieruchomość w mieście Pińsku przy zbiegu ulic Piotrowskiej i Adamowskiej pod Nr. 13/1, o powierzchni 2958 mtr. kw., nabyta przez Helenę Sowińską od Jerzego Czosnyka.

4/9700. Parcela gruntowa Nr. 100 z folw. Aleksandrowo w gm. Wiczówka, pow. pińskim, o powierzchni około 8 ha 7400 mtr. kw. nabyta przez Wileński Bank Ziemski z posiadania Piotra Eske.

5/9701. Nieruchomość w mieście Pińsku przy ulicy Poleskiej pod Nr. 71/73, o powierzchni około 1958 mtr. kw., nabyta przez Marję Czerwiakowską od Henryka Zuzemila.

6/9703. Cztery działki ziemi nadziałowej w urocz. „Krywusza", „Nandatok" i „Krywuśka" przy wsi Krotowo, w gm. Porzecze, pow. pińskim, o ogólnej powierzchni około 2 ha 9176 mtr. kw.. nabyte przez Agrypinę Kiszkiewiczową od Barbary Chwesiukowej.

7/9704. Nieruchomość w mieście Łunińcu, przy ulicy Niepodległości pod Nr. 4, o powierzchni 223 mtr. kw., z prawem do 1/6 części placu, zawierającego powierzchni 260 mtr. kw., należąca do Jakóba Baumana.

8/9705. Nieruchomość w mieście Łunińcu przy ulicy Niepodległości pod Nr. 4 o powierzchni 208 mtr. kw. z prawem do 1/6 części placu zawierającego powierzchni 260 mtr. kw. należąca do Chasi Flaksmanowej.

9/9708. Nieruchomość w mieście Pińsku, przy ulicy Adamowskiej o powierzchni 1057 mtr. kw. z większej nieruchomości przy tejże ulicy pod Nr. 6, należąca do Julji Bohdanowiczowej z mocy aktu działu.

10/9709. Nieruchomość wiecz.-czynsz. w mieście Pińsku, pomiędzy ulicami Frostowską i Graniczną, pod Nr. 1 przy ulicy Granicznej, o powierzchni 2 ha 4922 mtr. kw., nabyta przez Adama Sienkiewicza od Stefana Sienkiewicza.

11/9710. Działka gruntowa w urocz. „Wasilówki" i „Pnie" z majątku ziemskiego Socha, w gm. Drohiczyn, pow. drohickim, o powierzchni 26 ha 818 mtr. kw. nabyta przez Nikifora Sawczuka od Henryka Ildefonsa Wysłoucha.

12/9713. Nieruchomość w mieście Pińsku przy zbiegu ulic Piotrowskiej i Rzemieślniczej pod Nr. 17/1, o powierzchni 1038 mtr. kw. należąca do stowarzyszenia „Robotniczy Instytut Oświaty i Kultury imienia Stefana Żeromskiego w Warszawie".

13/9735. Nieruchomość wiecz.-czynsz. w mieście Pińsku, przy ulicy Lewkowskiej pod Nr. 4, o powierzchni 725 mtr. kw. należąca do Rywki Glejbermanowej.

14/9737. Nieruchomość wiecz.-czynsz. w mieście Pińsku przy ulicy Dominikańskiej pod Nr. 32, o powierzchni 562 mtr. kw. należąca do Dwejry Giechtmanowej w 2/3 częściach i do Szyfry Rozenkrancowej w 1/3 części.

15/9739. Działka ziemi nadziałowej przy wsi Nakło, w gm. Janów, pow. drohickim, o powierzchni 3 ha 2775 mtr. kw. nabyta przez Agafję Bożko od Aksentego Zinowika.

16/9740. Nieruchomość w mieście Pińsku, przy ulicy Albrechtowskiej o powierzchni 921 mtr. kw. z większej nieruchomości przy tejże ulicy pod Nr. 74, nabyta przez Zofję Perkow od Jankla-Ajzika Bryskmana.

W oznaczonym terminie osoby interesowane winny zgłosić swoje prawa pod skutkami prekluzji.

Pińsk, dnia 19 kwietnia 1934 roku.

p. o. Pisarz Hipoteczny
przy Sądzie Okręgowym w Pińsku
(—) Nakonieczny.

Wydział Hipoteczny w Brześciu nad Bugiem Sądu Okręgowego w Pińsku obwieszcza, że niżej wymienione nieruchomości wywołane zostały do pierwiastkowej regulacji hipoteki:

Na dzień 28 sierpnia 1934 roku.

1/7154 Nieruchomość w Brześciu n/B. przy zbiegu ulic Jagiellońskiej i Długiej pod Nr.Nr. 44/119 powierzchni 282 mtr. kw. nabyta przez Chyszę Zbar z posiadania Hermana vel Hersza Berlina.

2/7155 Działki gruntu w Kolonji Mościce-Górne gm. Domaczewo pow. Brzeskiego powierzchni około 15,3458 ha należąca do Jana Zelenta Lipińskiego.

3/7176 Nieruchomość w Brześciu n/B. przy zbiegu ulic Trzeciego Maja i Jedenastego Listopada pod Nr. Nr. 78/25 powierzchni 901 mtr. kw. nabyta przez Dorę vel Dwojrę Paszkowską od Jana Ordyńca.

4/7179 Cztery działki gruntu w urocz. Prysielenje, Podbłocie i Posieliszcze vel Żakoniec we wsi Bereza gm. Podolesie pow. Kobryńskiego powierzchni około 2 ha należąca do Sergjusza i Matwieja Dawidiuków.

5/7180 Cztery działki gruntu w urocz. Prysielenje, Podbłocie i Posieliszcze vel Zakoniec we wsi Bereza gm. Podolesie pow. Kobryńskiego powierzchni około 2 ha należące do Adama Dawidiuka.

6/7184 a) Nieruchomość w m. Kosowie-Poleskim przy ul. Wesołej pod Nr. 41 powierzchni 3634 mtr. kw. oraz
b) trzy działki gruntu gm. i pow. Kosowskiego powierzchni 5,7311 ha należące do braci Gabryela i Chonona Kosowskich.

7/6538 Majątek ziemski Bezzież koło wsi Krynica (Bezzież-Krynica) gm. Suchopol pow. Prużańskiego powierzchni 47,3343 ha przejęty na własność państwa Polskiego z posiadania Eugenjusza, Piotra, Michała i Konstantego Puchnarewiczów—spadkobierców Antoniego Puchnarewicza.

8/7195 Nieruchomość w m. Brześciu n/B. przy ul. Długiej pod Nr. 6 a powierzchni 803 mtr. kw. nabyta przez Marję Zdanowicz z posiadania Kazimierza Zdanowicza.

9/7196 Nieruchomość w m. Brześciu n/B. przy ul. Jana Sobieskiego pod Nr. 100 powierzchni 736 mtr. kw. nabyta przez Józefa Kabata z posiadania Władysława i Florentyny Barwińskich.

10/7199 Majątek ziem Faustynowo pow. Brzeskiego powierzchni 119,8545 ha należący do Mikołaja Krasowskiego.

Na dzień 24 marca 1935 roku.

1/7150 Nieruchomość w m. Brześciu n/B. przy ul. Chmielnej pod Nr. 16 powierzchni 490 mtr. kw. oddziedziczona przez Marję Szabuniewicz w spadku po zmarłym pierwszym mężu Aleksym Baszłykowie.

W oznaczonym terminie osoby interesowane winny się zgłosić pod skutkami prekluzji.

m. Brześć n/B. dnia 24 kwietnia 1934 roku.

Pisarz Hipoteczny
(—) Leopold Dmowski.

SPROSTOWANIE.

W obwieszczeniu Wydziału Hipotecznego Brześciu nad Bugiem Sądu Okręgowego w Pińsku pod pozycją 1/7015 w Nr. 1 z 1 stycznia 1934 r. wydrukowano mylnie: „po zmarłym Janie Bulczyńskim", a powinno być: „po zmarłym Janie Bylczyńskim".

Z RADY ADWOKACKIEJ W WILNIE.

OBWIESZCZENIE.

Rada Adwokacka w Wilnie podaje do wiadomości, że zgłosili się do Rady następujący petenci:

o wpisanie na listę adwokatów

1) **Jawtuchowicz Grzegorz** — aplikant adwokacki tegoż Okręgu zam. w Brześciu n/B. Plac Marszałka Piłsudskiego 16 z siedzibą w Kamieńcu Litewskim.

2) **Chill Samuel** — aplikant adwokacki tegoż Okręgu zam. w Wilnie, ul. Zawalna 10 z siedzibą w Wilnie.

3) **Kacnelson Daniel** — aplikant adwokacki tegoż Okręgu zam. w Wilnie przy ul. Subocz 4 m. 7 z siedzibą w Wilnie.

4) **Kon Pinkus** — aplikant adwokacki tegoż Okręgu zam. w Wilnie, przy ul. Zawalnej 10 z siedzibą w Wilnie.

5) **Olexincer Szymon** — aplikant adwokacki tegoż Okręgu zam. w Klecku k/Nieświeża, z siedzibą w Klecku k/Nieświeża.

6) **Orensztejn Mojżesz** — aplikant adwokacki tegoż Okręgu zam. w Wilnie przy ul. Trockiej Nr. 5 z siedzibą w Wilnie.

7) **Pietuchow Aleksander** — aplikant adwokacki tegoż Okręgu zam. w maj. Wawiórka pow. Lidzkiego, z siedzibą tamże.

8) **Propper Maks**—aplikant adwokacki tegoż Okręgu zam. w Wilnie przy ul. 3-go Maja 1 m. 6 z siedzibą w Wilnie.

O wpisanie na listę aplikantów adwokackich:

1) **Mokrzecka Olimpja**—Magister Praw i Nauk Społecznych zam. w Wilnie przy ul. Św. Filipa 2 m. 17 pod patronatem adw. Kazimierza Petrusewicza, z miejscem zam. w Wilnie.

2) **Patlowa Marja** — aplikant sądowy Sądu Okręg. w Grodnie pod patronatem adw. Antoniego Zaboklickiego z miejscem zamieszkania w Grodnie przy ul. Jagiellońskiej 26 m. 4.

3) **Sypniewska Aleksandra**—Aplikant sądowy Sądu Okręgowego w Wilnie, pod patronatem adw. Wacława Sławciłły z miejscem zamieszkania w Wilnie, przy ul. Wielkiej 17—13.

OGŁOSZENIE.

Komisja do spraw Funduszu Wzajemnej Pomocy podaje do wiadomości Kolegów, iż stałe posiedzenia Komisji odbywają się w każdy czwartek o godz. 20-ej w lokalu Rady Adwokackiej.

Wydawca — STANISŁAW BAGIŃSKI

Redaktor Odpowiedzialny — BRONISŁAW OLECHNOWICZ.

Drukarnia „ZORZA" Wilno, Wileńska 15.

DODATEK
do Wileńskiego Przeglądu Prawniczego

WOKANDA.

Sprawy wyznaczone w Izbie Cywilnej Sądu Najwyższego.
Sekcja I.

Nr.	Syg. akt.	Imię i nazwisko stron i przedmiot sprawy.

Na dzień 1 maja 1934 r. o godz. 10 rano.

1.	2734/33 r.	Włodzimierza Wróblewskiego i in. p-ko Skarbowi Państwa o zwrot 500 ha ziemi.
2.	702/33 r.	Kazimierza Kisiela i in. z Michaliną Kisiel i in. o połowę gospodarki.
3.	741/33 r.	Aleksandra Łarjonowa ze Skarbem Państwa o eksm. z gruntu.
4.	742/33 r.	Tatjany i Semena Nesterczuków z Janem Rojko i in. o prawo własności do ziemi.
5.	712/33 r.	Kazimiery Lewińskiej p-ko Edmundowi Lewińskiemu o alimenty.
6.	745/33 r.	Franciszka Masonisa z Józefą Masonisową o unieważnienie testamentu.
7.	716/33 r.	Augusta-Justyna Jaszczuka p-ko Gminie m. Pińska o 460 zł.
8.	574/33 r.	Jana Borduzka i in. z Agafją Demczukową i in. o spadek.
9.	651/33 r.	Bronisławy Plaskowskiej z Janiną Wojsznis o spadek.
10.	793/33 r.	Stefana j Feliksa Makiejów oraz in. p-ko Michałowi Makiejowi o wykonanie umowy i przyznanie prawa do 2 dzies. ziemi.

Na dzień 1 maja 1934 r. o godz. 10 rano.

1.	2145/33 r.	Jakóba Szretera i in. p-ko Szai Cygelberg i in. o przerach. sumy hip.
2.	885/33 r.	Konstantego Kornieja p-ko Stanisławowi Babynko o własność nieruch.
3.	761/33 r.	Akuliny Kinach i in. p-ko Anisimowi Chrypczukowi o dopuszcz. do wspóln. posiadania ziemi.
4.	967/33 r.	Mowszy Kagana ze Skarbem Państwa o 7.791 zł. 30 gr.
5.	2556/33 r.	Skarbu Państwa p-ko Antoniemu Babulowi o 655 zł.
6.	76/34 r.	Zuzanny Kucejko o uznanie Antoniego Kondrackiego za zmarłego.
7.	1644/33 r.	Heleny Antoniewiczowej p ko Masie spadkowej po zm. Karolu Eltychu i in. o prawo własności do nieruch.
8.	770/33 r.	Magistratu m. Święcian i in. ze Skarbem Państwa o prawo własności do placu.
9.	1566/33 r.	Gminy m. Łucka z firmą „Sz. Klin i Syn" o należność za budowę wału.
10.	760/33 r.	Michała Kubicy p-ko Filipowi Pasiecznikowi i in. o unieważnienie umowy dzierżawnej.
11.	768/33 r.	Anny Pikielskiej i in. p-ko Michalinie Pikielskiej o przyznanie prawa własn. do połowy folwarku.

12. 767/33 r. Eljasza Bubona p-ko Stefanowi i Helenie Bubonom o unieważnienie testam.
13. 788/33 r. Marji Nawrotowej ze Stefanją Adamowiczową i in. o spadek.
14. 779/33 r. Józefa Giedzia z Marją Masłowską o własność nieruchomą.
15. 758/33 r. Skarbu Państwa z Edwardem Kaczkowskim o ustalenie podstawowego komornego.

Na dzień 8 maja 1934 r. o godz. 10 rano.

1. 335/34 r. Jana Roszelniowa z Włodzimierzem Ambrażanowym o uzn. aktów zastawu za wygasłe i unieważnienie.
2. 852/33 r. Rustafja Kulczyckiego p-ko Jakóbowi Szegendzie o 900 zł.
3. 815/33 r. Eugenjusza Rayskiego p-ko Skarbowi Państwa o 59.834 zł. 17 groszy.
4. 2409/33 r. Banku Handlowego w Warszawie ze Stefanem Plaskotą o 6.820 zł.
5. 833/33 r. Jana Suszko p-ko Skarbowi Państwa o 12.000 zł.
6. 562/33 r. Lejby Pietrachowicza i in. z Konsystorzem Prawosławnym w Grodnie o wyłączenie z posiadania ziemi.
7. 1167/33 r. Chai-Szejny Alterowej i in. p-ko Monachemowi Lehrowi i in. o przerach. należności hipot.
8. 839/33 r. Szyi-Eszela Erlacha z Mojsze Bursztejnem i in. o należność z aktu zastawu.
9. 543/33 r. Stanisława Łukaszewicza z Wileńską Kurją Metropolitalną o unieważnienie aktu kupna-sprzedaży.
10. 2579/33 r. Skarbu Państwa p-ko Marji Riegertowej i in. o unieważn. aktu porozumienia.
11. 845/33 r. Gromady wsi Kunin p-ko Klimowi Palczewskiemu i in. o ziemię.
12. 846/33 r. Gromady wsi Kunin p-ko Nikiforowi Karpieńczukowi o ziemię.
13. 831/33 r. Mieczysława Gierwiatowskiego z Ajzykiem Lejbowiczem o 550 złotych.
14. 840/33 r. Rozalji Domreze p-ko Janowi Fibichowi o uznanie aktu zastawu za obowiązujący.
15. 832/33 r. Stanisława Świrskiego z Aleksandrem Bożerjanowem o eksmisję.
16. 867/33 r. Wiktora i Feliksa Michałowskich p-ko Wiktorji Ulewiczowej o prawo własn. do 6/7 cz. majętności po zm. St. Tumasie i z pow. wzaj. o 1.200 zł.

Na dzień 8 maja 1934 r. o godz. 10 rano.

1. 855/33 r. Wiktora Kochanowskiego z Janem Łapińskim o majątek spadkowy.
2. 775/33 r. Jana i Kamilji Borysów z Zygmuntem Marcinkiewiczem o spadek.
3. 902/33 r. Jana Stiopina p-ko Gustawowi Lessigowi o odszkodowanie za kalectwo.
4. 804/33 r. Marji i Bazylego Wasiuczko z Teodorem Romaszko o spadek.
5. 821/33 r. Kamili Morozowiczowej z Aleksandrą Wojciechowską o spadek.
6. 2530/33 r. Skarbu Państwa p-ko Janowi Adamczykowi i in. o 4.691 zł.
7. 857/33 r. Marji Szakunowej p-ko Jerzemu Szakunowi i in. o przywróc. zakłóc. posiadania.
8. 789/33 r. Bazylego Markiewicza z Anną Sokołowską, kurat. nad maj. zagin. H. Markiewicz o eksmisję z majątku.

9. 877/33 r. Jakóba Gołosa, op. niepełnolet, Serafiny Dziedowiczówny, p-ko Wincentemu Dziedowiczowi o podział majętności.
10. 795/33 r. Skarbu Państwa z Janem i Michałem Tyszkiewiczami o 8.731 zł. 90 gr.

Na dzień 15 maja 1934 r. o godz. 10 rano.

1. 2130/33 r. Poleskiego Konsystorza Prawosławnego w Pińsku p-ko Ickowi Goldbergowi i in. o 855 zł.
2. 1105/33 r. Andrzeja Klimuka p-ko Janowi Jacznikowi i in. o 6.675 zł.
3. 1432/33 r. Feliksy Kasprzykowskiej p-ko Henrykowi Pomerańcowi i in. o wyłączenie z opisu balonów.
4. 2765/33 r. Franciszka Kolendy i in. p-ko Janowi Gierebiejowi o spadek.
5. 2317/33 r. Jana i Antoniego Arciszewskich p-ko Michałowi Arciszewskiemu i in. o prawo wspólnej własności.
6. 502/33 r. Leona Rukowicza p-ko Skarbowi Państwa o 14.449 zł. 88 gr. z %%.
7. 397/34 r. Szymona Stachajewicza p-ko Janowi Stachajewiczowi o prawo własn. do ziemi.
8. 886/33 r. Elżbiety Łysiukowej p-ko Janowi Owsiejczykowi o prawo własn. do ziemi.
9. 1755/33 r. Melanji Zacharczuk i in. z Marją Owsiejczuk o majątek spadkowy.
10. 309/33 r. Duchownego Konsystorza Prawosławnego w Grodnie p-ko Skarbowi Państwa i in. o prawo własności.
11. 853/33 r. Julji Szumskiej i in. p-ko Ewie Strakowskiej i in. o spadek.
12. 2394/33 r. Przedsięb. „Polskie Koleje Państwowe" z Janem Suwińskim o odszkodowanie.
13. 809/33 r. Duchownego Konsystorza Prawosławnego w Grodnie p-ko Skarbowi Państwa i in. o prawo własności do nieruch.
14. 887/33 r. Karola Gasperowicza p-ko Wincentemu Gasperowiczowi o uniew. test. prywat.
15. 1422/33 r. Trofima Łukaszuka z Jakimem Poleszukiem o eksmisję z ziemi.

---

9. 877/33 r. Żaloba Gołosa, op. niepełnolet. Serafiny Dziedowiczówny p-ko Wincentemu Dziedowiczowi o podział majętności.

10. 795/33 r. Skarbu Państwa z Janem i Michałem Tyszkiewiczami o 8.731 zł. 90 gr.

Na dzień 15 maja 1934 r. o godz. 10 rano.

1. 2130/33 r. Poleskiego Konsystorza Prawosławnego w Pińsku p-ko Icykowi Goldbergowi i in. o 852 zł.
2. 1105/33 r. Andrzeja Klimuka p-ko Janowi Jezionkowi i in. o 6.675 zł.
3. 1432/33 r. Felicji Kasprzykowskiej p-ko Henrykowi Pomerańcowi i in. o wyłączenie z opisu balonów.
4. 2765/33 r. Franciszka Kalendy i in. p-ko Janowi Olechiejowi o spadek.
5. 2317/33 r. Jana i Antoniego Arciszewskich p-ko Michałowi Arciszewskiemu i in. o prawo wspólnej własności.
6. 502/33 r. Leona Kukowicza p-ko Skarbowi Państwa o 14.419 zł. 88 gr. z %%.
7. 337/34 r. Szymona Stachalewicza p-ko Janowi Stachalewiczowi o prawo własn. do ziemi.
8. 886/32 r. Elżbiety Łysiukowej p-ko Janowi Owsiejczykowi o prawo własn. do ziemi.
9. 1755/33 r. Melanji Zacharczuk i in. z Marją Owsiejczuk o majątek spadkowy.
10. 309/33 r. Duchownego Konsystorza Prawosławnego w Grodnie p-ko Skarbowi Państwa i in. o prawo własności.
11. 853/33 r. Julji Szumskiej i in. p-ko Ewie Strakowskiej i in. o spadek.
12. 2294/33 r. Przedsięb. „Polskie Koleje Państwowe" z Janem Suwońskim o odszkodowanie.
13. 808/33 r. Duchownego Konsystorza Prawosławnego w Grodnie p-ko Skarbowi Państwa i in. o prawo własności do cerkwi.
14. 867/33 r. Karola Gasperowicza p-ko Wincentemu Gasperowiczowi o unieważ. test. prywat.
15. 1422/33 r. Trofima Łukaszuka z Jakóbem Polesiukiem o eksmisję z ziemi.

Drukarnia „ZORZA", Wilno, Wileńska 5.